Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ

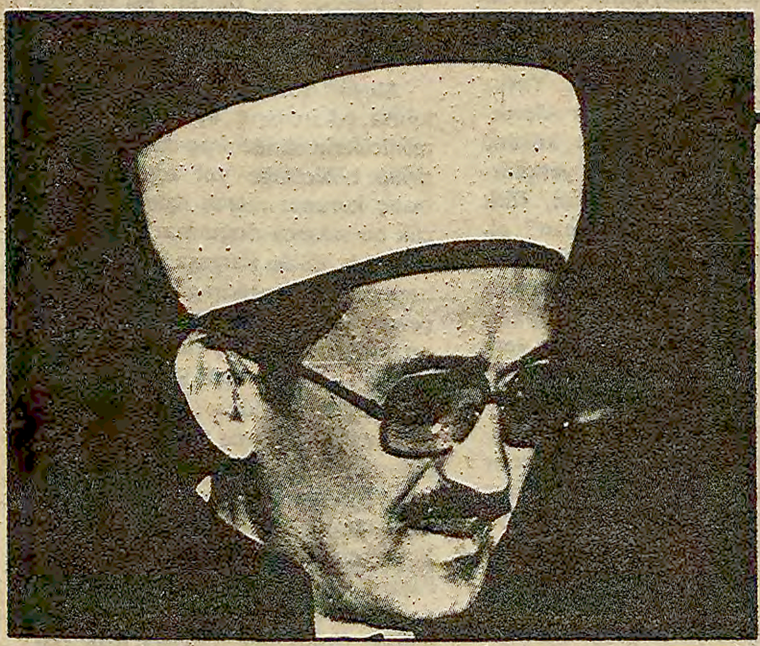
Aydınlık

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

PAZARTESİ 14 TEMMUZ 1980
10 LIRA

ÇİN'de sosyalizmin sorunları üzerinde tartışma
SINIF VE SINIF MÜCADELESİ
● SINIFLARIN BELİRLENMESİ, ● SINIFLARIN ORTADAN KALKMASINDA KISTASLAR, ● SÖMÜRÜCÜ SINIFLARIN MENSUPLARININ DÖVÜŞTÜRÜLMESİ, ● KALINTILAR
konularında farklı görüşler
8.SAYFADA

Diyanet İşleri Başkanının gazetemize özel demeci

Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç

● «Alevi olsun, Sünni olsun bütün yurttaşlarımızın milli birliğimizi ve ülke bütünlüğümüzü parçalamaya çalışanların tahriklerine aldanmamalarını, sağduyu ile hareket etmelerini beklemekteyiz»

● «Islamiyet, değil aynı esasları benimseyen din kardeşleri arasında, başka din mensuplarına karşı bile kindar ve düşmanca davranışları yasaklamıştır.»

● «Rus işgalcilerine karşı savaşan Afganlı Müslüman mücahitlerin gericilikle suçlanması, onlara karşı bir haksızlıktır»

TAYYAR ALTIKULAÇ:

«Doğulusu Batılısı, Sünnisi ve Alevisiyle bu ülke hepimizindir»

ANKARA (ÖZEL)

ÜLKEMİZDE son yıllarda cereyan eden mezhep çatışmaları ile ilgili olarak Diyanet İşleri Başkanı Sayın Tayyar Altıkulaç'ın görüşlerine başvurduk. Tayyar Altıkulaç gazetemize verdiği demeçte Alevi-Sünni çatışması konusunda fikirlerini açıklayarak, Alevi olsun, Sünni olsun bütün Müslümanların kardeş olduğunu, bu tip çatışmaların dışardan tahrik edildiğini ve milletimizin [illegible] ve benimsemediğini belirtti.

Altıkulaç gazetemizin sorularını şöyle cevapladı:

"Olgun bir mümin, Alevi olsun, Sünni olsun bütün Müslümanları kardeş sayar"

AYDINLIK: Sayın Altıkulaç, bugün ülkemizde Alevi-Sünni diye halkımız bölünüp, aralarında düşmanlık kışkırtılmakta, bu düşmanlık temelinde katliamlar tertiplenmektedir. Gazetemiz halk içinde kardeşliği güçlendirmek, iç barışı ve birliği sağlamak için yayın yapmaktadır. Özellikle Ramazan ayının başladığı şu günlerde Diyanet İşleri Başkanı olarak halk arasında birlik ve beraberliği güçlendirmek açısından görüşleriniz önemlidir.

Kahramanmaraş'ta mezhep düşmanlığı temelinde yapılan katliamın acısı yüreklerimizde taptaze duruyor. Ne yazık ki, bugün de ''Alevilerin katli vaciptir'' gibi propagandalar yapılmaktadır. Bu propagandalara zaman zaman bazı din adamları da katılmakta, camiler bu maksatla kullanılmaktadır. Öte yandan Sünni düşmanlığı körüklendiği de görülmektedir. Diyanet İşleri Başkanı olarak bu tür propagandaları nasıl değerlendiriyorsunuz? Aleviler Müslüman değil midir? Mezhep düşmanlığı ve inançta zorlama konularında İslamiyetin tutumu nedir?

T.ALTIKULAÇ: Türkiye'de Sünni ve Alevi yurttaşlar, asırlardan beri birarada kardeşçe duygular içinde yaşamışlardır. Yurdun savunması ve kalkınması için beraberce gayret sarfetmişlerdir. Uzun asırlar içinde, bunlar arasında değil Kahramanmaraş olayları benzeri bir çatışma, önemli sayılabilecek tek bir olay bile meydana gelmemiştir. Dış etkenlerden uzak kalabilen yerlerde aynı durum hâlâ devam etmektedir. Bu itibarla, gerek Kahramanmaraş olaylarının ve gerekse Çorum'da cereyan eden çatışmaların gerçek nedeni, kanaatimizce Sünni-Alevi ayrılığı değildir. Türkiye'de ve dünyanın birçok ülkelerinde devam edegelen ideolojik çekişmelerin, anarşik eylemlerin eseridir.

Sünni olsun, Alevi olsun milletimizin büyük çoğunluğu bu tür olayları kınamakta ve benimsememektedir. Din görevlileri tarafından ''Alevilerin katli vacibtir'' diye propaganda yapıldığına ve camilerin bu maksatla kullanıldığı yolundaki iddialara katılmamız mümkün değildir. Nitekim, Başkanlığımıza bu konuda ciddi hiç bir şikayet intikal etmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere daha çok ideolojik nedenlerle Alevi ve Sünni grupların birbirleri aleyhine tahrik edildikleri bir gerçektir. Fakat bu tahrik din görevlileri tarafından değil, yurdumuzun ve milletimizin parçalanmasında yarar uman menfi tutumlu kimseler tarafından yapılmaktadır.

''Amentü'' cümlesinde topluca ifade edilen iman esaslarını benimseyen ve Müslümanım diyen herkes, Alevi olsun, Sünni olsun Müslümandır. İslamın geniş sınırları içindedir.

İslamiyet sevgi, kardeşlik ve barış dinidir. Bütün insanların birarada sulh ve güvenlik içinde yaşayabilecekleri prensipleri getirmiştir. Yukarıda tanımlandığı şekilde, İslamın emir ve hükümlerini kabul eden herkesi kardeş saymıştır. Bu itibarla, değil, aynı esaslarını benimseyen din kardeşleri arasında, başka din mensuplarına karşı bile kindar ve düşmanca davranışları yasaklamıştır.

(Devamı sa. 6, sü. 1'de)

Emekli Demiryolu işçileri DYF-İş binası önünde. Devlet yıllardır demiryollarına ömrünü veren bu insanlara emeklilik tazminatını vermiyor. Ne zaman vereceği de belli değil, bu tazminattan ne kadar vergi kesileceği de açıklık kazanmadı. Çalıştırdığı insanlara karşı bu kadar sorumsuz davranan yöneticiler kamuoyunda saygınlık kazanabilir mi? (Fotoğraf: AYDINLIK)

TCDD'den emekli olan 2000 işçi 7 aydır tazminatını alamıyor

«Demirel kıdem tazminatlarını ne zaman ödeyecek?»

● Parasını istemeye giden emekli kadın işçiye TCDD Tahakkuk Müdürlüğünde "Sen hangi partidensin" diye soruldu.

Kerem ÇALIŞKAN

ANKARA'da DYF-İş binasının önündeyiz. Yukarıda Yönetim Kurulu toplantısı var, aşağıda da emekli işçilerin "günlük olağan toplantısı."

1 Ocak 1980'de emekli olmuş ve hâlâ paralarını alamamış olan TCDD işçilerin sayısı bütün Tür-

(Devamı sa.6, sü. 5'te)

Çorum Alay Komutanı: "Kimse karşısındakinin dini inancına karışamaz"

Çorum'da «barış toplantıları» sürüyor

● Toplantıya katılanlar, olayların tertip olduğunu görüşünde birleştiler.

ÇORUM (ÖZEL)

ÇORUM'da süren gerginliğin yumuşatılması ve yeni olaylara meydan verilmemesi için halkın çeşitli kesimleriyle yapılan toplantılar sürüyor.

Dün de Jandarma Alay Komutanı, çevre köylerin muhtarları, öğretmenleri, ebeleri ve imamları ile bir toplantı düzenledi. Sünni ve Alevi köylerinden gelen temsilciler, mezhep ayırımının yanlış olduğunu, iki mezhepten yurttaşların yıllardır bir arada yaşadıklarını anlattılar. O-

(Devamı sa. 6, sü. 1'de)

Parti kurucularından İme, faşist saldırıda yaralanmıştı

SDP Onur Kurulu Üyesi Ejder İme hastanede öldü

● Ankara'da toplum polisi otobüsü tarandı, bir polis ve bekçi ağır yaralandı. Bölgede geniş operasyona girişildi.

HABER MERKEZİ

SOSYALİST Devrim Partisi (SDP) Yüksek Onur Kurulu Üyesi ve parti kurucularından Ejder İme 3 Temmuz günü

(Devamı sa.6, sü.7'de)

Cumhurbaşkanı seçiminde kasıma kadar bir gelişme beklenmiyor

● Meclisler de fiilen tatile girdi.

● Bakanlar Anadolu gezilerine başladı.

ANKARA(ÖZEL)

CUMHURBAŞKANI vekili İhsan Sabri Çağlayangil'in siyasi parti liderleri, özellikle de CHP ve AP arasında bir uzlaşma sağlama çabalarının başarısızlıkla sonuçlanmasından sonra Cumhurbaşkanlığı seçiminde kasıma kadar bir gelişme olması beklenmiyor.

Çağlayangil'in bu temaslardan sonra atadığı 5 Kontenjan Senatöründen hiç biri partilerin desteğini

(Devamı sa. 6, sü. 1'de)

TİKP Genel Başkanı Doğu Perinçek

TIKP Genel Başkanı, bugün insanlığın kaderini belirleyecek olan en önemli şeyin, Rusya'nın yolunu kesmek olduğunu söyledi

Perinçek: «Rusya'ya karşı çıkmamızın nedeni, Türkiye'nin bağımsızlığını ve sosyalizmi savunmaktır»

İSTANBUL (GHA)

TÜRKİYE İşçi Köylü Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek, ''Partimizin Rusya'ya karşı çıkmasının nedeni, Türkiye'nin bağımsızlığını ve sosyalizmi savunmaktır'' dedi.

Güney Haber Ajansına bir demeç veren Perinçek, Çin tipi sosyalizmi savundukları iddiasını reddederek konuyla ilgili olarak şunları belirtti:

''Sosyalizm ancak kendi ülkemizin şartlarına uygun olduğu zaman sosyalizm olabilir. Taklitçilikle sosyalizm bağdaşamaz. Rusya'da Rusya tipi bir sosyalizm olacaktır. (Nitekim

(Devamı sa.6, sü.4'de)

Fatsa'da iki gece önce operasyon sırasında çeşitli il ve ilçelerden getirilen takviye asker ve polis birlikleri sokaklarda devriye geziyorlar. Yukarda evlerde yapılan arama sırasında bazı kişiler gözaltına alınmak üzere götürülüyorlar.

Fatsa'da bin kişi gözaltında

● Belediye Başkanı ve diğer bazı kişilerin operasyon sırasında dövüldüğü bildirildi.

FATSA(ÖZEL)

FATSA'da 11 Temmuz gününden bu yana yürütülen operasyonda gözaltına alınanların sayısı bini aştı. Bazı mahallelerde 18 yaşının üstünde bulunan birçok kişinin toplanıp gözaltına alındığı bildiriliyor.

Operasyonun köylere kaydırılmasından sonra gozaltına alınanların sayısının daha da artacağı söyleniyor. Fatsa ve çevre köylerden gözaltına alınanlar Ziraat Okulu ve Et Balık Kurumunda tutuluyor.

Fatsa Belediye Başkanı Fikri Sönmez'in gözaltına alınması sırasında dövüldüğü ve yaralı oldu-

(Devamı sa.6, sü.8'de)

Fatsa operasyonunu fırsat bildiler

Ordu'da iki kuyumcu soyuldu

ORDU(ÖZEL)

ORDU MHP ve ÜYD binaları arasında ve buralara yaklaşık 50 metre uzaklıkta bulunan 2 kuyumcu silahlı 4 kişi tarafından soyuldu. Şehirde polis olmaması nedeniyle 15 milyon lira değerinde altın ve ziynet eşyasını alan soyguncular, rahatlıkla olay yerinden uzaklaştılar.

içten geldiği gibi
NİMET ARZIK

Gensoru sonrası Süleyman Demirel

Şu yazacağım birkaç satır, ne bir portre, ne bir biyografi olmak iddiasında. Bunlar gensorudan sonra mütevazi gözlemler!

Şu arada "Bülent bey ve ... bay Ecevit" kitabını yazmasaydım, Süleyman Demirel'in biyografisine başlayacaktım. Kısmetse gene olur.

İki şeyi unutmayın: Süleyman Demirel Ortadoğu'daki darbelerin devirmediği tek liderdir. Birkaç "ay tutulmasına" karşın on beş yıldır iktidardadır.

İkinci şey... galiba unutmak gerekecek. Bir zamanlar Demirel Batıcı olmasına karşın Türkiye'yi büyük sanayi ülkesi yapmak arzusunda, tamamen Batıya karşı düşünüyordu. Bugün... Batıya karşı düşmenin ne kadar pahalıya malolduğunu denemiş olan adamdır...

Bazı bazı Ecevit hiç iktidar oldu mu diye düşündüğüm olmuştur, birkaç büyük tantana ve fetih gibi dışında. Hep yarım yarım iktidar olmuştur. O koltuğa, mahçup bir güvey gibi. Kaidesinin dörtte birini yerleştirebilmiştir, mahçup ve hırçın bir güvey!..

Kendisini de o kadar yarım-iktidar hissetmiştir ki zaman zaman büyük politik hatalara sürüklenmiştir.

Örneğin;

–Örneğin, birinci CHP-MSP koalisyonunun ipini koparması... demokratik partinin bel kemiksizliğine güvenip iyot gibi kalmış ortalarda...

–Konuyu saptırıyorsun.

–Olayların geçmişin saldırısına uğruyorum da ondan.

Ve gensoru

Son büyük yengisine karşın Süleyman Demirel'i son derece çetin koşullar beklemektedir:

Bırakın terörü, anarşiyi düşmeye karşı angajmanları var. Diyelim ki iktidar oldu.. Genç sağcı kesimi teslim ettiği MHP'yi, MSP'yi korkutarak onu sinesinde eritir. Dört yıl hükümet ettiği angajmanlarından yerine getiremedikleri artma yüklenmez mi?..

Şu arada hükümet etsek ceviz kadar bir tekneyi, fırtınalı bir okyanusta dolaştırmak gibidir.

Bütün bu güçlüklere karşın Süleyman Demirel bilir ki, iki politik gerçek Türkiye'de egemen: Umutsuz CHP ve AP. MSP'nin yeteri kadar ağırlığı olmayacaktır.

MHP'nin halkta doğurduğu umut değildir.

Çare gene Erbakan'ın deyimiyle "İki büyük Batıl", CHP'yle AP'dir.

Halkın büyük bir yüzdesi ne olsa, ne olmasa henüz oyunu tıpış tıpış bunlara atacaktır. E, görürsünüz!

Uslu uslu yaşanacaktır uslu uslu!

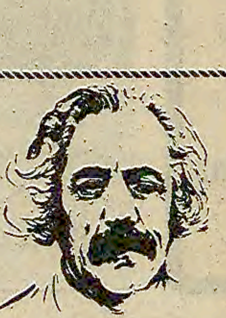
Demirel'in avantajları:

Sermayenin kendisini desteklemesidir.

Kamuoyunun büyük bir kısmını TRT'yi ve basının büyük bir kısmını ele geçirerek, geçirmiştir. (Gerçi daha zeki bir TRT, herhangi bir iktidara daha yararlı olabilirdi ama neyse)

Sonra... sonra... bütün bu çalkantıların içinde granit gibi sağlam kalan bir tarafı var ki... avantajların en önemlilerindir:

Sayın Demirel eşsiz biçimde şeytan çatlatmasını biliyor... Önce yaratıyor sonra taşlatıyor, işler yokuşa sürülünce. İşin ilginç tarafı, bu taşlanacak şeytanın her zaman gerçek bir tarafı var, Sayın Bülent Ecevit'in himmetiyle!

PAZARTESİ DENEMELERİ
İsmet Zeki EYUBOĞLU

ALEVİLER

ALEVİLİĞİN Peygamberin ölümünden sonra ilk halife seçiminde ortaya çıkan Ali'ye karşı girişilen olumsuz, Peygamberin önerilerine aykırı davranışlardan kaynaklandığını biliyoruz. Peygamber son haç döneminde yaptığı özel bir konuşmada ölümünden sonra yerine Ali'nin geçmesini açıklamıştı. Bu konuda elimizde yazılı kanıtlar vardır. Oysa iş halife seçimine gelince bu öneriye uyulmadı. Peygamberin gösterdiği yoldan(sünnetten) çıkıldı, seçime bir takım gizli oyunlar karıştırıldı. İslam toplumu içine ikilik sokuldu. İşte bu olaydan sonra Ali yandaşları çoğaldı, ona yapılan kötülüğün sorumlularına karşı suçlamalar başladı. Bir süre sonra Muaviye ayaklandı, olayı bastırmak isteyen Ali öldürüldü, daha sonra oğlu Hüseyin öldürüldü, başı yerlerde yuvarlanıp tekmelendi.

Bütün bu olaylar Peygamberin ölümünden kısa bir süre sonra baş gösterdi, gelişti, yayıldı, işe başka uluslar, İslam dinini benimseyen başka topluluklar karıştı. İran Ali'yi tuttu, ona yapılanların gereksiz, yersiz birer kötülükten öteye geçmeyen işler olduğunu bir inanç kurumu oluşturacak biçimde ortaya attı. İşte Şii, Şia denen "yandaş, "yan tutan" anlamına gelen topluluğun, "mezhebin" doğuşu böyledir. Ali'ye karşı çıkanlar Peygamberin yolundan gittiklerini, ortada bir suçun yanlışlığın bulunmadığını, yapılanların doğru olduğunu ileri sürerler. Onlara göre Ali, İslam dinine aykırı davranmıştır, ona yapılanlar yasaldır. Ali'yi tutanlar ise İslam dininin ilkelerine aykırı davranıldığını, "Sünnet"e uyulmadığını, bunun sonucu olarak İslam dininin özünün ayaklar altına alındığına inanırlar. Biz yazılı kaynaklara dayanarak elde bulunan kanıtlardan yola çıkarak "halife seçimi"nde doğru davranılmadığını, Peygamberin yolundan çıkıldığını, sözünün tutulmadığını, işin içine bir takım özel çıkarların karıştırılarak gerçeklerin örtbas edildiğini söyleyeceğiz. Özellikle Ali soyuna karşı girişilen kanlı olaylar, asıp kesmeler, öldürmeler, baskılar İslam diniyle değil insanlıkla da bağdaşmaz. Bu konuyu gerçeği bilenlerle, olaylara duygusal açıdan bakmayanlarla tartışabiliriz.

Ülkemizde Ali yandaşlığı, Alevilik XI.yy.dan sonra Türklerin Anadolu'ya gelişleriyle başlamıştır. Anadolu'da yönetimi elde tutan Türkler "sünni" inanç kolundandı, ancak başlangıçta baskıya Ali'yi tutanları ezmeye sindirmeye yönelik bir eylem yoktu. Bir inanç kurumu olarak Aleviliğin çok değişik kaynaklardan etkilendiği ilkçağ uygarlıklarına varan düşünce akımlarından yararlandığı, geniş bir bilgi birikimine dayandığı ayrı bir konudur. Ancak bu kuruma karşı girişilen saldırılar, suçlamalar ülkemizde "sünnilik"in ulus yönetimini ele geçirip güçlenmesiyle, İran'la araya giren anlaşmazlıkla başlamıştır. Ali'yi tutanlara, Alevilere "sapkın", "dinsiz" demek, onları suçlamak, bunu daha da ileriye vardırarak "kafir" diye nitelemek İslam dinine aykırıdır, onun özü ile ilkeleriyle bağdaşmaz. İslam dininde temel ilke Tanrının birliği, Muhammed'in onun elçisi olduğu Kur'an'ın "hak kitap" niteliğini taşıdığıdır. Bunlara inanan kim varsa "Müslüman"dır, "mümin"dir; sözün kısası "Lailaheillallah Muhammeden Resulullah" diyen "mümin"dir, buna karşı çıkan Müslüman değildir. Aleviler arasında bu sözleri söylemeyen, Tanrının birliğine, Peygamberin elçiliğine inanmayan yoktur. Bunu söyleyen Alevilik'i bilmiyor, yalan söylüyor, birtakım yanlış köksüz saygısızca dedikodulara kapılmış demektir. Din bakımından da "suçlu"dur, "günaha girmiş"tir.

Alevi-Sünni sorununun bir yönetim konusu, egemenlik düşüncesi olması da XVI.yy başlarında doğmuştur. Özellikle İran'da İsmail Safevi (Şah İsmail)nin ortaya çıkışı, Osmanlılarla başlayan sınır çekişmeleri inanç olayına egemenlik sorunu niteliği kazandırmıştır. Bunun savaşa, kanlı çatışmalara yönelmesinde de Padişah olarak İkinci Beyazıt'ın etkisi biliniyor. Başlıklarının boyasından dolayı İran askerlerine "sürhser" denirdi. Bu, Türkçeye "kızılbaş" diye çevrildi(Sürh-kızıl, serh-baş). İşte sonraları inanç ayrılığına yakışıksız suçlamaların, yalanların karıştırılarak "dinsizlik" adı verilmesinin başlıca nedeni budur. Halk arasında yayılan kötüleyici, yerici dedikoduların yaratıcıları da sömürücülerdir. Yoksul köylüleri, Alevileri boğaz tokluğuna, ırgat olarak çalıştıran bir takım toprakağaları, vurguncular işlerine gelmeyince, emeklerinin karşılığını isteyince, toprakıssı(sahibi) olmayı dileyince birdenbire "dinsiz", "sapkın", "kızılbaş", "alevi kafiri" diye suçlanır. Bu da "Sünni" ağaların yaygın bir alışkanlığıdır.

Anadolu'nun Sivas, Çorum, Tokat, Yozgat yörelerinde bulunan bütün Aleviler su katılmamış "Türk"-tür, Türkmen'dir. Bunların bir koluna "Avşar", bir koluna da "Çepni" denir. Güneydoğu Anadolu'nun Adana-Kahramanmaraş dolaylarında Toros yöresinde bulunan "Yörükler", "Tahtacılar" da Türktür, Asya'dan gelmiş konar-göçer Türk boylarındandır. Biraz tarih okuyan bu gerçekleri bilir. Aleviler arasında "dönmelik" din değiştirerek müslüman olma geçerli değildir, daha çok soya ataya bakılır. Bu nedenle onları, günümüzün "milliyetçi" denen topluluğu bu konuları iyi öğrenmelidir. XI. yy.dan sonra Asya'dan gelenlerle Anadolu yerlileri arasında sürekli karışıp, kaynaşmalar olmuştur, bu doğaldır, "Alevilik"in başlangıcındadır.

Tarihimizi bilmeyişimiz bütün olaylara çıkar, yarar, sömürü açısından bakışımız gerçekleri doğruları tanımamızı engelliyor boyuna. Yavuz Sultan Selim'in, Kanuni'nin Alevilere karşı giriştikleri yoketme, kökünü kazıma olaylarında görevli yetkililerin hangi soydan geldiklerini, Türk değil birer "dönme müslüman" olduklarını İsmail Hami Danişmend adlı "milliyetçi-Türkçü" tarihçinin yapıtlarından öğreniyoruz. Alevileri kırma, soyunu yoketme olayı yeni değildir, XV. yy.dan başlayan bir gelenektir Anadolu'da. Yönetimi elinde bulunduran kuruluşların "sünni" olmaları, çıkarlarını, yararlarını bu yönde görmeleri, inançları birer araç olarak kullanmaları elverişlidir. Gezin Anadolu'ya bakın Alevileri suçlayan, kötüleyen, yeren kimselerin genellikle varlıklı, çıkarları yolunda, sömürmeye alışmış kimseler olduklarını, işin özünü bilmeyenleri kolayca araç edinip kulllandıklarını görürsünüz. Alevileri dinsizlikle suçlayan, kıyıma uğratan Hızır Paşa'nın Kuyucu Murad Paşa'nın birer "dönme" olduklarını öğrenirsiniz. Bunları din değiştirenleri suçlamak, bu olayı kötülemek için söylemiyorum. Kendilerini "milliyetçi", "öz Türkçü" "Asya'dan gelmiş soylu boylardan" sayan kimselerin Aleviler konusunda ne denli yanıldıklarını, bindikleri dalı kestiklerini göstermek için yazıyorum. Yoksa insan, insan olarak kaldıkça "dönmüş, dönmemiş" ne önemi var, ne de değeri.

Son yıllarda Alevilere yeni bir karaçalma eylemine girişilmiştir. Kimi aydın geçinenler, özellikle kendilerine "sağcı" niteliğini yakıştıranlar kimi AP yandaşları, halkın gözünde kötü göstermek için Alevilere "komünist" demeye başladılar. Bu da çok köksüz, yakışıksız bir yalandır, bütün yaptıkları gibi. Ülkemizde adı duyulan, çalışmaları bilinen, partı kuran komünistler arasında gerçek "Alevi" yoktur. İştirakçi Hilmi, Mustafa Suphi, Nazım Hikmek onların izini süren yandaşı olarak tanınmış komünist yazarlar hep Sünnidir. Bunun kökeninde yaşama olanakları okuyup öğrenme gücü saklıdır besbelli. Yeni düşünce akımlarını öğrenmek için büyük illerde bulunma, öğrenip görme gereği vardı. Günümüz için biraz değişen bu durum elli yıl önce geçerli değildi pek.

Alevilik sorunu kendi başına bırakılırsa, çıkarcıların, oy avcılarının, sömürücülerin elinde araç durumuna getirilip bölücülüğe yol açılmazsa bir inanç kurumu olarak kalırsa, en küçük bir sakınca doğurmaz, doğurmamıştır da. Bütün kargaşa bu inanç kurumunu kötü, sapkın gösterip yoksul çevreleri sömürmekten, din politikası ortamına itmekten kaynaklanıyor. Osmanlı yönetiminde Saray köylüye ağır vergiler yüklüyor, görevliler vergi toplama adı altında yoksulları sömürüyordu. Bu sömürü bir direnmeyle karşılaşınca "Aleviler devlete karşı başkaldırdı" suçlaması yayılıyordu. İş dönme Hızır Paşa, dönme Murat Paşa gibilerine kalıyor, kan dökmeler yangınlar alıp yürüyor. Olay gerçeğinden saptırılıyor, böylece halk arasına ikilik sokuluyor, çatışmaya, çarpışmaya yol açılıyor, bunun arkasından kaçakçılık boy gösteriyor.

Son günlerde gündeme getirilen Çorum ile ona komşu illerde patlak veren olayların tek sorumlusu, başlıca kışkırtıcısı şimdiki yöneticilerdir. Yıllardır çiğnenen "komünizm" sakızı istenen sonucu vermiyor artık, yalan dolan olduğu, bir sömürü, bir çıkar aracı diye kullanıldığı anlaşılıyor. Bundan umduğunu bulamayan gerici, sömürgen çevre ortaya Alevi-Sünni sorununu atıyor. Sonra suçu Alevilere yüklüyor.. Peki neden hep Aleviler öldürülüyor, saldırıya uğruyor, evleri ılgarlanıyor, yakılıyor? Bu sorunun karşılığı yoktur yetkililerce. Olayın içyüzününü anlamak için bilgin olma gereği kalmamış, işin özünde, örtünün altında kargaşa çıkarıp sömürüyü sürdürme, baskı yönetimine olanak sağlama, oy avcılığı, kendinden olmayanları suçlama gibi insanlıkla bağdaşmayan tutkular yatmaktadır.

HALKIN SESİ
GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

Düşünce özgürlüğü ve 1961 Anayasasına yapılan saldırılar

Ülkemizde hemen hemen her hükümet döneminde düşünce özgürlüğünü kısıtlayıcı önlemler alınır. Halkın yıllardır mücadele vererek kazandığı demokratik hakları elinden almak uğraşısı verilir. Bunun sonucunda Anayasa ve Parlamentoya saldırılır. Meclisin sorunları çözemeyeceği söylenir. Daha ağır ve otoriter yönetimler istenir. Halkın çoğunluğunu karşısına alarak totaliter iktidar özlemleri ortaya çıkar. Hakim sınıfların en gerici ksimlerinin Türkeş'in MHP'sini tutması bu yüzdendir.

Bayar-Menderes faşist diktatörlüğünün yıkılışından sonra kabul edilen 1961 Anayasası her zaman gericilerin saldırısına uğramıştır. Sosyal, iktisadi, siyasi alanda olumlu maddeleri içeren Anayasamız değiştirilerek yerine gerici bir Anayasa getirilmek isteniyor. Geçmiş dönemde "Anayasa bir lükstür" gibi laflar edilirken, şimdi de bazı çevreler Anayasa değişikliğini savunmaktadırlar. Bunların başında AP, MHP ve Tercüman gazetesi gelmektedir. Bu Anayasa düşmanlarına bazı maceracı sol siyasetler de yardım etmektedirler. Gericilerin isteyip yapmadığı Anayasayı ve Parlamentoyu kaldırma uğraşlarına maceracılar "Parlamento bir ahırdır" diyerek en büyük kolaylığı göstermektedirler. Böylece geriçiler ve maceracılar belli bir temelde birleşiyorlar.

Halkın düşünmesini, okumasını istemeyenler bir yasak yayın edebiyatı yaparak yüzlerce devrimciyi, ilericiyi gözaltına almakta, cezaevine atmaktadırlar. Her yerde satılan, yasal olarak basılan dergi ve kitapları bile yasak yayın diye toplamaktadırlar.

Bu yazıyı yazmaktaki amacım 27 Haziran tarihli Aydınlık gazetesinde okumuş olduğum haberde, yakın bir memur arkadaşımın yasak yayın bulundurduğu gerekçesi ile 1 yaşındaki çocuğuyla gözaltına alınmasıdır. Bu memurun başına gelenlerin hepimizin derdi olduğu kanısındayım.

Yasak yayın konusunda yargıtayın birçok kararları ortada durmaktadır. Bu kararlara uyulmayarak Anayasamızda belirtilen hukuk devleti kavramı ayaklar altına alınmaktadır. Ayrıca Anayasamızın 20 maddesi şöyle demektedir: "Herkes düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim ile veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklayabilir ve yayabilir, kimse düşünce ve kanaatleriniaçıklamaya zorlanamaz."

İşte halkı karşılarına alanların, düşüncesini, okumasını engelleyenlerin, faşizmi arzulavanların neden Anayasaya saldırdıkları bu ve bunun gibi maddeler yüzünden açıklanabilir. Ama bu umutları kursaklarında kalacaktır. Şehitler vererek, yıllardır mücadele edilerek kazanılan Meclis ve Anayasa gericilerin istediği ölçüde kaldırılmayacaktır.

Ankara'dan bir okuyucu

Afganistan'ın işgali ve Rusya'nın üvey evlatları

Dünyamızın yeni çalkantılar içerisinde inim inim inlemekte olduğu bir dönemde yaşıyoruz. Bir sene içinde Kamboçya, Afganistan işgal edilmiş, Ortadoğu ise karışıklıklar içerisindedir. Böyle olurken dünya kamplaşmalara ve saflaşmalara doğru yeni ittifaklar aramış. Kimi politikacılar ve devlet adamları duruma göre daha ihtiyatlı davranmaya başlamışlardır. Kimisi de gaflet uykusundan uyanmaya gerek bile duymamıştır.

ABD emperyalistlerinin dünya sahnesinde teşhir olmasından faydalanan Brejnev sosyalist maskesi altında ulusal kurtuluş hareketlerine yardım adı altında bir çok ülkeye üs, radar yerleştirmekte geç kalmamıştır. Silah deposu haline gelen bu ülkeler ekonomik bunalıma girmiş, halk temel ihtiyaç maddelerini bulamaz olmuştur.

Dünyadaki gelişmeler ülkemizde de birçok tartışmalara yol açmıştır. Bunlar tartışılırken Kamboçya işgal altındadır Biz Kamboçya işgal edilmiştir dediğimiz zaman işgal değil yardım dediler.

Gazeteler yazıyor, radyolar konuşuyor, televizyonlar gösteriyor. Bütün bunlar karşısında TKP'liler ve onun üvey evlatları şunları söylemeye başladılar. "Bu bir darbe değildir, Afganistan ordusu örgütlenmiş, bu bölgeye de komünist partisi önderlik etmiştir." Darbe demeye dilleri varmadığı için "Askeriye faşizmin direnişini kırdıktan sonra iktidarı partiye teslim" etmiş. O dönemde Türkiye'deyken konuştuklarımız böyle diyorlardı.

Biz ise bunun Sovyetlerin bir oyunu olduğunu söylüyorduk. Bırakın oyunu, sosyalistlikte ülkelerin işgali söz konusu olamaz. Toprak bütünlüğüne el uzatılamaz. Hiç bir devrimci klasikte, gidin ülkelerin askerlerini örgütleyin başa getirin proletarya partisine devredin denmemiştir. Konuya yardımcı olması bakımından birkaç şey sıralamak istiyorum. birinci, proletarya devrimiyle Tarakki, İkinci proletarya devrimiyle Amin, Üçüncü proletarya devrimiyle sadık lider, sadık önder Babrak Karmal geldi. Üst üste kısa zamanlar içerisinde Rusya Afganistan askeriyesini örgütlemiş ve üç sefer protetarya devrimi gelmiş. Ne dersiniz? Bunlar hangi klasikte yazıyor? Söyleyin biz de okuyalım.

Bu sefer neymiş? Çin ile ABD devrimcileri vurup kırıyormuş da onun için Rusya baştaki beyin isteğine uyarak onlara karşı savaşmaya gelmiş. Çin ve ABD'nin jandarmaları olarak nitelendirdikleri kişiler yurtlarının bağımsızlığı için savaşan Afgan halkıdır. Bu insanların düşünceleri ne olursa olsun, yurtları resmen tankla, tüfekle işgal edilmiş. Tabii ki bu insanlar ülkelerinin bağımsızlığı için mücadele edecekler dir. Nitekim Babrak'ın komutasındaki birliklerden gerillalara katılanlar oldu. Katıldılar çünkü vicdanları köleliği kabul etmedi, canları pahasına Rusya'ya karşı mücadele etme yolunu seçtiler. Burada yine TKP'lilere soruyorum, Babrak Karmal mı ajan, yoksa yurdunun bağımsızlığı için savaşan gerillalar mı ajan?

Bütün bunlar burnumuzun dibinde oluyor. Buna rağmen işbirlikçiler babą kuvvetlerini savunmaktan geri kalmıyorlar.

Bir okuyucu

TBP'nin "Birlik" dergisinin CHP'ye eleştirisi üzerine

Birlik deyince insanın aklına gelen ilk şey beraberliği, birliği sağlamak ve birlikte mücadele etmek gelir. TBP "Birlik Dergisi" nin 1. sayısında CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit ve partisini eleştirmiş. Ancak bugün Türkiye'de süregelen kargaşalığı yaratanları görmezlikten gelmiştir.

Ecevit ve partisinin geçmişteki durumunu kısaca şu şekilde özetlevebiliriz.

Özellikle CHP'nin 77 seçimlerinden sonra hükümet oluşu Türkiye halkının ve Türkiye'nin kurtuluşu olarak görmek hayalden başka bir şey değildir. Nitekim Ecevit dahil CHP içindeki sol kanat sürekli Rusya'ya tavizler verdiler. MHP'nin kargaşa yaratmasına göz yummanın acılarını geçtiğimiz günlerde Kayserililer, Trabzonlular ve Nevşehirliler çektiler, çekiyorlar Türkiye halkının bağımsızlık sesine kulak vermeyene, Türkiye halkı ders vermesini bilir.

TBP'nin 7. Kurultayında yapılan konuşmalar ve tüzük değişiklikleri, CHP'ye saldırılar gibi şeyler oy avcılığından başka birşey değildir.

Kısacası, tüzüğünüz ne olursa olsun, halkın yanında yer almazsanız halkın partisi haline gelemezsiniz, hiç bir zaman Türkiye'nin yaralarını saramazsınız.

Saygılarımla.
B.Almanya'dan M.Özer

Geçtiğimiz Hafta

Çorum'da yeni bir Maraş katliamı yapılmak istendi

Geçtiğimiz hafta MHP'liler yeni bir Maraş katliamı yaratmak istediler. Bir süredir Çorum'da çeşitli tertipler peşinde koşan MHP geçtiğimiz cuma günü Alaaddin Camisinin bombalandığı şeklinde bir haber çıkararak Sünni vatandaşları Alevi yurttaşların üzerine sürdü. Birkaç gün süren çatışmalar sonucu 27 yurttaşımız hayatını kaybetti. 30'a yakın ev yakıldı. Halk mahalle mahalle göçetmek zorunda kaldı.

Hükümet ise saldırganı korudu. Polis, MHP'lilerin gösterdiği evleri arıyor, arkadan da o evler yakılıyordu. Bazı yurttaşların güvenlik görevlilerinin ateşiyle vurulduğu da belirlendi. Çorumda hükümeti temsilen MHP'li polis atamaları ile tanınmış, İçişleri Bakanlığı Özlük İşleri Müdürü, Vali vekili olarak bulunuyordu.

CHP'DE CEPHELEŞME TARTIŞMASI

CHP Ortak Grubu ardarda yaptığı toplantılarda "Cepheleşme" çağrılarını tartıştı. Ecevit ve çevresi ile çeşitli muhalefet grupları arasında cereyan eden tartışmalarda iki taraf da birbirini suçladı. CHP Genel Başkanı bugün ülkemizde herhangi bir cepheye dahil olmanın bölücülüğe hizmet edeceğine işaret ederken, özellikle sol kanat grubu ve Baykal, AP ve MHP'nin karşısına sol gruplarla kurulacak bir cephe halinde karşı çıkmak gerektiğini savundular.

KAHRAMANMARAŞ DAVASINDA İKİ SANIK GERÇEĞİ AÇIKLADIKLARI İÇİN TAHLİYE EDİLDİLER

Maraş davası Adana Sıkıyönetim Mahkemesinde devam ederken Hüseyin Köse ve Remzi Canpolat, katliamda nasıl suça itildiklerini açıkladılar ve tahliye oldular. Köse mahkemede itirafta bulunmaması için ölümle tehdit edildiğini ve kendisine para teklifi yapıldığını açıkladı. Remzi Polat ise şimdiye kadar diğer sanıklardan korktuğu için açıklama yapmadığını söyledi.

MEMURLAR YAN ÖDEMEDEKİ 250 LİRALIK ARTIŞI PROTESTO ETTİLER

Memurlar hükümetin yan ödeme kararnamesi ile verdiği 250 liralık artışı protesto ederek, 150 lirasını Maliye Bakanı İsmet Sezgin'e postaladılar. "Biz dilenci değiliz" diyen memurlar Memurlar Derneği'nin "İktidar memurla alay mı ediyor?" kampanyasına katıldıklarını belirttiler.

ZİMBABVE HÜKÜMETİ SOVYETLER BİRLİĞİ'NİN ELÇİLİK AÇMASINA İZİN VERMEDİ

Zimbabve Maliye Bakanı, geçtiğimiz hafta bir açıklama yaparak Sovyetler Birliği bazı konularda söz vermedikçe Moskova'nın Salisbury'de elçilik açmasına izin verilmeyeceğini açıkladı. Zimbabve Maliye Bakanı Sovyetler Birliği'nin Zimbabve'de bir kabile şefini desteklediğini ve birliği bozduğunu belirtti. Ajanslar bu kabile şefinin Rusya'nın öteden beri desteklediği ZAPU örgütünün başkanı Nkomo olduğunu bildirdi.

SOVYETLER BİRLİĞİ KİPRİYANU'YU DAVET ETMEKTEN VAZGEÇTİ

Sovyetler Birliği, Kıbrıs Rum Yönetimi Başkanı Kipriyanu'yu Moskova'ya davet etmekten vazgeçerek, iki yıl önce yaptığı çağrıyı da iptal etti.

Rum kesiminde yayınlanan Simerini gazetesi bu konuda Sovyetler Birliği'nin herhangi bir açıklama yapmadığını ancak AKEL liderlerine bilgi verildiğini yazdı.

Rum kaynakları, Rusya'nın daveti, Kipriyanu'nun izlediği dış politika ve Amerikan U-2 uçaklarını barındıran İngiliz üsleriyle ilgili tutumu nedeniyle iptal ettiğini belirttiler.

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

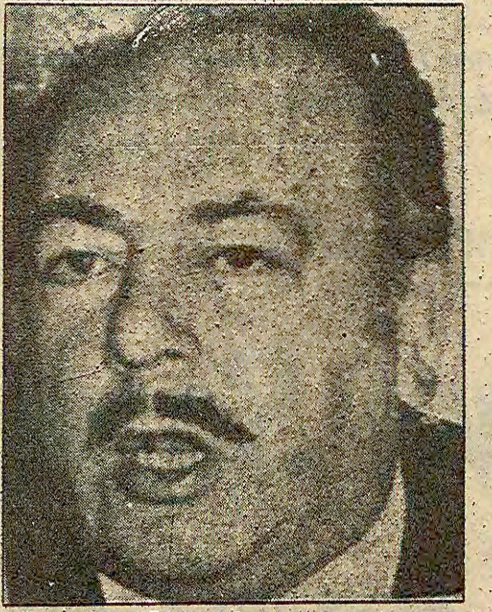
BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR
Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOGAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O.GURHAN ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul. Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Günter, Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay, Tel: 25 38 69
İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak; Tel: 13 10 90 - 25 25 54
TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3990
DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57
ADANA Kızılay Cad. 104 Sok. No: 23 Tel: 103 42

Asgari Ücret Tespit Komisyonunun çalışma şekli yetersiz bulunuyor

Sendikacılar, asgari ücretin en az net 10 bin lira olmasını istiyor

Türk-İş Genel Başkanı Denizcier de asgari ücretin yükseltilmesi gerektiğini söyledi. Brükselden döndükten sonra bu konuda yeni çalışmalar yapması bekleniyor.

● Türk-İş Genel Başkanı İbrahim Denizcier "Asgari ücret bugünkünün en az 3-5 katı olmalıdır"

● Asgari ücretin her yıl yeniden belirlenmesi isteniyor.

ANKARA (GHA)

ASGARİ Ücret Tespit Komisyonu"nun günün ekonomik şartlarına ayak uydurmadığı görüşünde birleşen bazı sendikacılarımız, Türkiye'de asgari ücretin en aşağı net 10 bin lira ile 25 bin lira arasında olması gerektiğini belirttiler.

Asgari Ücret Tespit Komisyonunun her yıl toplanıp, ekonomik sıkıntıları göz önüne alarak asgari ücreti yeniden tespit etmesini isteyen sendikacılarımız konuya ilişkin olarak Güney Haber Ajansı muhabirinin kendilerine yönelttiği, "Türkiye'de asgari ücret bugün ne olmalıdır?" sorusunu aşağıdaki şekilde cevaplandırdılar.

(Devamı sa.6, sü.2'de)

İran' daki darbe girişiminin elebaşıları tutuklandı

● Bahtiyar darbecilerle bir ilgisi olmadığını ileri sürdü.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

İRAN'da Devrim Mahkemesi yargıçlarından Hoca-tül İslam Reşari, Hava Kuvvetleri eski Komutanlarından General Madiyun ve Jandarma eski Komutanlarından General Muhdegi'nin Homeyni'ye karşı düzenlenen başarısız darbenin elebaşıları olduğunu açıkladı. Reşari, bu iki kişinin suçlarını itiraf ettiklerini ve yakında yargılanacaklarını da sözlerine ekledi.

Bu arada Devlet Başkanı Beni Sadr, askeri komutanlarla görüştü. Gözlemciler, darbe girişiminin ilk sanıldığından daha ciddi boyutlar taşıdığını ifade ediyorlar. O-

(Devamı sa.6, sü.2'de)

Dikmen Karapınar Mahallesinde Alevilerin evleri kurşunlanıyor

Mahalle İmamı camide "Komünistleri öldüren cennete gider, elleri yeşerir" diye halkı kışkırtıyor

MHP, Ankara'nın çevre semtlerinde Alevilere karşı saldırıya geçti

● Kırkkonaklar Mahallesinde MHP yanlısı Muhtar Mehmet Karakuş, 150 kişiyi yanına alarak Alevi halka saldırttı

ANKARA (ÖZEL)

MHP Ankara'nın Alevi ve Sünni halkın birlikte oturduğu mahallelerde çatışma çıkarmaya çalışıyor. Bazı mahallelerde Alevi halka saldırı düzenleniyor, kışkırtmalara bazı semtlerde imamlar da katılıyor ve camide kışkırtıcı konuşmalar yapılıyor.

DİKMEN-KARAPINAR MAHALLESİ

Dikmen-Karapınar Mahallesinde dışardan gelen MHP'liler Sünnilere Alevi düşmanlığı propagandası yapıyor ve Alevi halkın evini kurşunluyor.

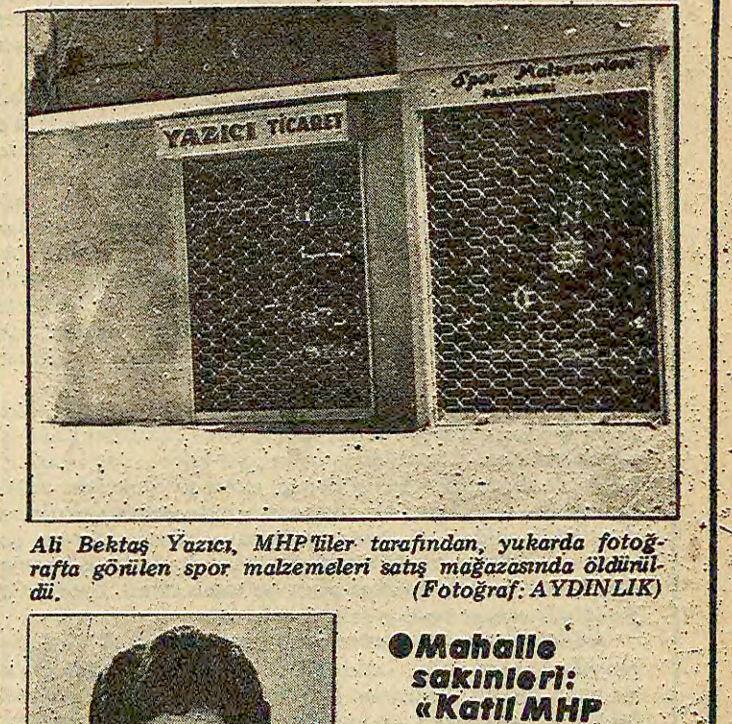
MHP'lilerin saldırıları ve Alevi Sünni çatışması körüklenmesi üzerine mahalleliler 7 Haziran günü Sıkıyönetim Komutanlığına başvurarak önlem alınmasını istediler. Mahalle sakinlerinden Veli Uslu, İbrahim Gürlevik, Hüseyin Pekinsoy, Hakkı Boran, Ali Kahraman ve Kamil Tümtürk verdikleri dilekçede olayları da anlattılar: MHP saldırılarının Gün Sazak'ın öldürülmesinden sonra başladığını, 16 Haziran gecesi genellikle Alevilerin evlerinin kurşunlandığını, polisin ise saldırıya uğrayan halka baskı yaptığını anlatan mahalleliler kendi evlerinin kurşunlandığını dilekçelerinde belirttiler.

Dilekçe veren mahalleliler, mahalle imamının vaaz verirken "Komünistleri öldürenler cennete gider, elleri yeşerir" diyerek kışkırtıcı konuşmalar yaptığını da anlattılar. Vatandaşlar polisler hakkında soruşturma açılmasını ve jandarma verilerek önlem alınmasını istediler.

KIRKKONAKLAR MAHALLESİ

Kırkkonaklar Mahallesinde ise MHP yanlısı Mahalle Muhtarı Mehmet Karakuş'un 10 Temmuz günü yanına 150 kişiyi toplayarak Alevi halka silahlı saldırıda bulunduğu, ancak şans eseri ölen veya yaralanan olmadığı bildiril-

(Devamı sa.6, sü.4'de)

Ali Bektaş Yazıcı, MHP'liler tarafından, yukarda fotoğrafta görülen spor malzemeleri satış mağazasında öldürüldü. (Fotoğraf: AYDINLIK)

Zorla esnafa Hergün gazetesi satan canlılar tarafından katledilen Ali Bektaş Yazıcı 20 yaşında ve 1 çocuk babasıydı. 40 gün önce çocuğu 1 yaşını doldurmuştu.

●Mahalle sakinleri: «Katil MHP binasına kaçtı»

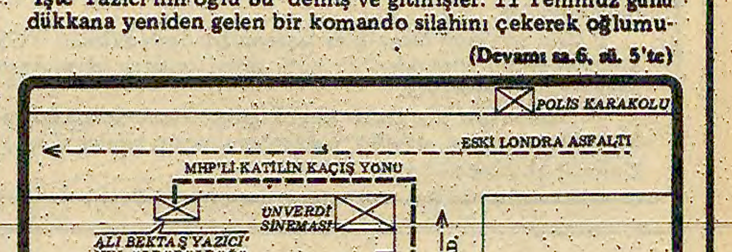
Oğlu öldürülen CHP Belediye Meclis üyesi ve ailesi:

«Oğlumuzu zorla Hergün satan MHP'liler öldürdü»

ERKAN ILDIZ

OĞLUMUZ hiç bir partiye üye değildi. Spor malzemesi satan dükkanı da daha yeni açmıştı. Ancak dükkana 100 metre mesafede bulunan MHP İlçe binasından çıkan komandolar her gün tek tek esnafı dolaşarak zorla Hergün gazetesi satıyorlardı. Geçenlerde yine gazete satmak için bir grup komando dükkana gelmiş, içlerinden Kör Tombalacı adlı tanınan Mevlüt adlı şahıs oğlumuzu diğerlerine göstererek 'İşte Yazıcı'nın oğlu bu' demiş ve gitmişler. 11 Temmuz günü dükkana yeniden gelen bir komando silahını çekerek oğlumu...

(Devamı sa.6, sü. 5'te)

Katiller, cinayetten sonra olay yerine çok yakın olan MHP Bakırköy ilçe binasına kaçtılar.

Açıkta akan sular çevrede oynayan çocukların sağlığını tehdit ediyor ve sıcaklarında etkisi ile çevreye pis kokular yayılıyor. (Fotoğraf: Metin AKTAŞ)

Botswana Devlet Başkanı öldü

DIŞ HABERLER SERVİSİ

AFRİKA ülkelerinden Botswana'nın Devlet Başkanı Sir Seret Sekama 59 yaşında öldü. Kalp yetmezliği ve şeker hastası olan Sekama, kısa bir süre önce tedavi gördüğü Londra'dan ülkesine dönmüştü.

Sekama, Botswana'nın bağımsızlığa kavuştuğu 1966 yılından bu yana Devlet Başkanlığı görevini yürütüyordu.

Arap ülkeleri Kudüs' te elçilik açan ülkelere ambargo uygulayacak

● Mısır basını, Sedat'la görüşen ABD Başkan adaylarından Anderson'u eleştiriyor.

AMMAN

ÜRDÜN'ün başkenti Amman'da çalışmalarını tamamlayan Arap ülkeleri dışişleri bakanları, İsrail'deki diplomatik misyonlarını Kudüs'e taşımış olan devletlere çağrıda bulunarak bu uygulamadan vazgeçmelerini istediler. Arap bakanlar, aksi takdirde bu ülkelere karşı siyasi ve ekonomik ambargo uygulayacaklarını ve diplomatik ilişkileri kesecekleri açıkladılar. Arap dışişleri bakanları ayrıca, önümüzdeki Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda, BM kararlarına uymamakta ısrar etmesi halinde İsrail'e karşı ambargo uygulanmasını isteme...

(Devamı S. 6 Sü. 5'te)

Zimbabve' de Nkomo sert bir şekilde eleştiriliyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

ZİMBABVE'de Başbakan Mugabe'nin partisi ile Yurtsever Cephe liderlerinden Nkomo arasındaki çatışma keskinleşiyor. Bu hafta içinde Mugabe hükümetinin bir yetkilisi ikinci kez Nkomo'yu şiddetle eleştirdi. Mugabe'nin Zanu-PF Partisinin Genel Sekreteri Pkeri, Nkomo'nun kendini "babası" sanan bir "megalomanyak" olduğunu söyleyerek, ezilmesi için yeterli derecede nedenin bulunduğunu ifade etti.

Genel Sekreter, ülkenin Nkomo'ya ihtiyacı olmadığını, onun ülkedeki devrimci sürecin önünde bir engel haline geldiğini söyleyerek ekledi: Pkeri ülkede oportünistler ve revizyonistlere çok fazla yer bulunduğunu belirterek, tek parti sistemine geçilmesini önerdi.

Zimbabve Planlama Bakanı da Nkomo'dan "pis politikacı" diye söz etti.

Bu arada ülkesinde sert eleştirilere uğrayan Nkomo'nun Londra'dan Libya'nın başkenti Trablusgarp'a geçtiği bildiriliyor.

Camcı Sokakta 10 gün önce patlayan kanalizasyon hala açıkta

Fener' de pek çok ev lağım suları altında

METİN AKTAŞ

İSTANBUL Fener Camcı Yokuşunda 10 gün önce patlayan lağım suları çevre halkının sağlığını tehdit ediyor. Camcı Yokuşundaki akan pis sular yokuş üzerindeki ve altındaki ev ve dükkanlara doluyor.

Fener Camcı Yokuşunda 10 gün önce patlayan kanalizasyondan akan sular çevre halkının sağlığını tehdit ederek akmaya devam ediyor. Çevre sakinleri belediyeye başvurduklarını, ancak patlayan kanalizasyonun hâlâ tamir edilmediğini söylediler.

Yıldırım Caddesindeki pastanesini lağım suları basan Aziz Özenç adlı yurttaş şunları söyledi:

"Kanalizasyon patladığı zaman müracaat ettik, gelip tamir etsinler diye ancak ilgilenilmeyince sonunda pis sular dükkanımı bastı. Dükkanımı sular bastıktan sonra yine gittim. Ellerinde imkan olmadığını söylediler. Dükkanım perişan hale geldi."

Kendisiyle görüştüğümüz Fener Muhtarı Mustafa Şimşek de Belediye Şube Müdürlüğüne ve Mecralar Müdürlüğüne başvurduklarını, belediyeden olumlu cevap aldıklarını, ancak Mecralar Müdürlüğünün ilgisiz davrandığını söyledi. Şimşek, kanalizasyonun patlamasına, üst tarafta daha önce kanalizasyon içinde unutulmuş bir tahtanın yol açtığını söyledi.

TİKP FENER TEMSİLCİLİĞİNİN AÇIKLAMASI

Türkiye İşçi Köylü Partisi (TİKP) Fener Temsilcisi Mustafa Ünal da bir açıklama yaparak Fener halkının sorunlarıyla yetkililerin ilgilenmediğini belirterek şöyle dedi: "Bütün şikayetlere rağmen yetkililerin ilgisizliği devam etmektedir. Sorunlarına çözüm bulamayan halk TİKP Fener Temsilciliğine başvurarak sorunlarının bir an evvel çözümünü istediler. Biz TİKP olarak Fener halkının sorunlarına eğiliyoruz, eğileceğiz. Sorunun çözümü için yetkilileri göreve çağırıyoruz." dedi.

Dükkanına lağım suları dolan pastane sahibi Aziz Özenç suları temizlemeye çalışıyor.

MGK, Çorum ve Fatsa' yı görüşecek

ANKARA(ÖZEL)

MİLLİ Güvenlik Kurulu yarın Çankaya Köşkünde Cumhurbaşkanı Vekili İhsan Sabri Çağlayangil'in başkanlığında yapacağı toplantıda Çorum olayları ve Fatsa'daki durumu gözden geçirecek. Bu arada Çorum olaylarında idarecilerin kusurları ve ihmallerine ilişkin raporun da toplantıda görüşüleceği belirtiliyor. Milli Güvenlik Kurulu toplantısında ayrıca Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen'in Bulgaristan daki temasları hakkında bilgi vereceği, ülkedeki anarşik olaylarla ilgili araştırmaların da gözden geçirileceği öğrenildi.

Ecevit, CHP Ortak Grubunda eleştirileri cevaplayacak

ANKARA(ÖZEL)

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit yarın yapılacak parti Ortak Grup toplantısında ileri sürülen görüşler hakkındaki eleştirileri cevaplayacak.

CHP'li parlamenterler Ortak Grup toplantısında partinin son durumunu ve genel siyasi durumu görüşecekler. Toplantıda Genel Başkanın konuşmasından sonra gelişmeler değerlendirilecek.

Ataş grevi 60 gün daha ertelendi

ANKARA (ÖZEL)

PETROL-İş Sendikasının Ataş Rafinerisinde almış olduğu grev kararı, Bakanlar Kurulunca 7 Temmuz tarihli kararıyla ikinci kez altmış gün daha ertelendi.

İşçiler hızla Çimse-İş'te örgütleniyor

Çimsa'da Keramik-Iş Şube Sekreteri de sendikadan istifa etti

Mersin Çimse-İş Şube Başkanı Kemal Öztürk

MERSİN(ÖZEL)

MERSİN Çimsa'da Çimse-İş'in sözleşme imzalamasından sonra daha önce Keramik-İş'e üye olmak isteyen işçiler hızla Keramik-İş'ten istifa etmeye devam ediyorlar. Son olarak Keramik-İş Şube Sekreteri Kemal Müjdeci, Mali Sekreter ve işyeri temsilcisi de Keramik-İş'ten ayrıldılar.

Çimse-İş Mersin Şube Başkanı Kemal Öztürk konu ile ilgili olarak yaptığı açıklamada şunları söyledi:

"Sendikamız bütün işçilerin kazanılmış haklarını alabilmeleri için bir an evvel sendikamıza üye olmalarını istemektedir. Daha önce hangi sendikaya üye olursa olsun bize üye olmak isteyen her işçiye kapımız açıktır. Bazı işçilerin ekmeği ile oynayan faşist ve revizyonist sendikacıların tutumuna karşıyız. Sendikacı ekmekle oynamaz. Bu kötü anlayışı Çimsa'da yıkacağız. Çalışmalarımızı hızla sürdürüyoruz, ay sonuna kadar bütün işçi arkadaşların sendikamıza üye olmasını bekliyoruz."

YORUM

Zorbalık sökmez

ÇİMSA'da yıllardır revizyonist ve faşist güçler işçilerin birliğini bozarak, şu yana bu yana çekerek ve birbirine düşürerek hakimiyet kurmaya çalıştılar, fakat kuramadılar. Çünkü onların bölücülüğü işçi sınıfına temelden ters düşüyordu. Çimsa işçisinin bağrında yine yıllardır kitleye dayalı, sınıfa dayalı sendikacılığı savunanlar ise bugün Çimse-İş saflarında örgütlenerek işçiyi birleştirme yolunda yürüyorlar.

Son olarak bazı İGD ve MHP'liler Keramik-İş'te eşine az rastlanmayan bir ittifak kurdular. Bazı maceracı ve koltuk düşkünlerinin de yardımıyla Çimsa işçilerine karşı umutsuzluk içinde saldırdılar, zorbalığa başvurdular. Ama Çimsa'daki gelişmeler işçi sınıfı saflarında zorbalığın sökmeyeceğini bir kere daha gösteriyor.

Tarsus'ta siyasi partilerin de katıldığı asayiş toplantısı düzenlendi

TİKP İçel İl Başkanı: "Terör estiren ve MHP'yi kollayan polise halk güvenmez"

● Vali, Kaymakam, İçel Emniyet Müdürü, Emniyet Amiri, Komutanlar, CHP, AP, TİKP, MSP, MHP yöneticileri ve muhtarların katıldığı toplantı sonucunda ortak bir tutum tespit edilemedi.

TARSUS (ÖZEL)

İÇEL'in Tarsus ilçesinde geçtiğimiz günlerde bir asayiş toplantısı düzenlendi. Toplantıya İçel Valisi Fahri Öztürk, Tarsus Kaymakamı, İçel Emniyet Müdürü, Tarsus Emniyet Amiri, Garnizon Komutanı, Bölük Komutanı ve siyasi partilerden CHP, TİKP, AP, MSP ve MHP yöneticileri katıldı. Toplantıya ayrıca 40'a yakın mahalle muhtarı ve yurttaşlar katıldı.

Valinin yönettiği toplantıda parti yöneticileri ve muhtarlar Tarsus'daki olaylarla ilgili değerlendirmeler yaptılar.

İçel Valisi Fahri Öztürk konuşmasında, halkın devlete yardımcı olması ve anarşiye karşı halkın birleşmesi gerektiğini belirtti. Vali Öztürk konuşmasında, halkın güvenlik kuvvetlerine yardımcı olmadığını güvenlik kuvvetlerinin olay yerine gittiğinde halkın bilgi vermediğini söyledi.

Daha sonra siyasi parti yöneticileri söz aldılar. Türkiye İşçi Köylü Partisi İçel İl Başkanı Fatih Atilla yaptığı konuşmada; Valinin "halk bilgi vermiyor" sözünü yorumladı. Fatih Atilla şunları söyledi.

"Halk ile devlet arasında bir çelişki vardır. Girne'de 11 yurttaş polis ve jandarma tarafından

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

örse çekiç

Gülay Göktürk

Cağaloğlu'nda taşaronluk

Taşaronluk denince çoğumuzun aklına gelen şey, inşaat işleri olur. Bu alanda taşaronluk yaygındır. İşi alan müteahhit firma bu işin çoğunu belli bir götürü fiyat karşılığında taşaronlara devreder. Bunu birçoğumuz biliriz, duymuşuzdur.

Ama herhalde hiçbirimizin aklına, şu elinizde okuduğunuz gazetelerin, dergilerin taşaronluk aracılığı ile çıkarıldığı gelmemiştir. Cağaloğlu'nda, birçok büyük gazetede taşaronluğun gitgide yaygınlaştığını ve giderek basın emekçilerinin sosyal güvencesini, sendikalaşma özgürlüğünü ciddi bir şekilde tehdit ettiğini bilmiyorsunuzdur.

Olay şöyle gelişiyor:

Bakıyor gazete patronu, personel giderleri hayli yükselmiş. Sendika yeni bir toplusözleşme taslağıyla kapısına dayanmış. İşçilerin kıdemi artıkça tazminatları da yükseliyor. Böyle giderse birkaç sene sonra bu tazminatları ödemek daha da güçleşecek. Ne yapabilir? Diyelim paketleme bölümünü gözüne kestiriyor. Bu bölümde çalışan usta işçilerden birini, çoğunlukla da servisin şefini çekiyor bir kenara ve pazarlığa başlıyor:

"Bu bölümü sana devredeyim. Sana ayda 300 bin veririm, ama aynı işi isterim. İstediğin kadar adam çalıştır. İstersen şimdi çalışanlardan beğendiklerini seç, ücrette anlaş, istersen dışardan yeni işçi al."

İşveren kârlı. Daha önce, diyelim 400 bin lira personel ücreti ödeyerek yaptırdığı işi, artık 300 bine maledecek. Üstelik ne sendika derdi olacak, ne toplusözleşme. Ne kıdem tazminatları birikecek ne de grev korkusu çekecek.

Eski servis şefi, yeni taşaron da kendine göre kârlı. Önce bütün işçiler resmen işten çıkartılıyor. Ardından taşaronumuz bir şirket kurup çalıştırmak istediği işçilerle yeniden pazarlığa başlıyor. Servisin kilit adamları ile epey fiyat kırarak anlaşıyor. Büyük çoğunluğu ise kapı dışarı ediyor. Böylece daha önce 30 kişinin yaptığı işi 15-20 kişiye yaptırıp, patrondan aldığı 300 binin 200 binini ücrete ödese, 100 binini cebine indiriyor.

Tabii bu arada olan, yıllarını bu işe vermiş, kağıt, asit, zamk kokuları, kurşun zehiri içinde ömür çürütmüş basın işçilerine oluyor. Emekliliğine birkaç yıl kalmış, yaşlı başlı işçiler, bir günde kapı önüne konup, ertesi gün çok daha düşük bir ücretle, sendikasız, her türlü sosyal güvenceden yoksun bir durumda yeniden eski işinde çalışmaya başlıyor. İsterse çalışmasın. Yıllarını verdiği mesleğini bırakıp, başka iş yapması çok zor. Bu işin çalışma alanı ise zaten sınırlı. Üstelik Cağaloğlu iş arayan basın emekçileriyle dolu.

Aslında gazete işverenlerinin bu parlak formülü keşfedişleri hiç de yeni değil. Taşaronluk "müessesesi" Cağaloğlu'nda uzun süredir uygulanan bir yöntem. Ancak son günlerde bu yöntemin giderek yaygınlaştığını ve tehlikeli boyutlar kazandığını görüyoruz.

Taşarona devir işine önce gazetelerin ana servislerinden nispeten bağımsız olan yemekhane, temizlik, dağıtım, paketleme gibi bölümlerinden başlanıyor. Giderek pikaj, montaj, dizgi gibi teknik servislere doğru genişletiliyor.

Son zamların gazetelere yüklediği ekonomik zorlukları, basın emekçilerinin sırtına yıkmak isteyen gazete işverenlerinin önümüzdeki dönemde bu yöntemi daha sık ve daha yaygın olarak kullanmaya kalkışacakları sanılıyor. Bazı büyük gazetelerden gelen haberler bunu gösteriyor.

Peki, gittikçe büyüyen bu tehlike karşısında basın işçilerinin sendikası TGS ne yapıyor?

Taşaronluğun bu alanda örgütlenen sendikaları doğrudan hedef aldığı, amaçlarından birinin de sendikayı tasfiye olduğu apaçık ortada olduğuna göre, sendika buna karşı durmak için ne gibi tedbirler alıyor?

TGS, Genel Kurulu raporlarında taşaronluk meselesine değinilmiş, hatta sözleşmelerine bu konuda bir de madde koyarak taşaronluğu engellemeye çalışmış. Toplusözleşmelere konan bu maddeye göre:

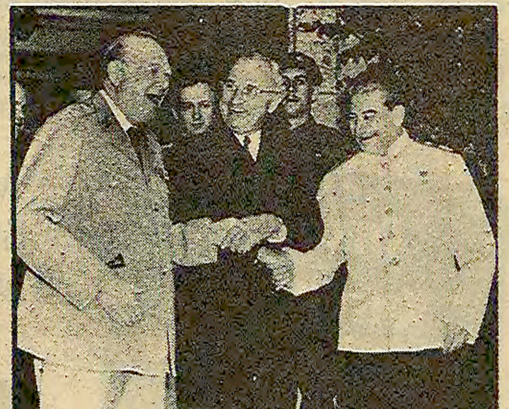
"İşveren işyerini başka bir gerçek veya tüzel üçüncü bir şahsa devrettiği veya işyerindeki işlerin bir bölümünü veya tamamını gerçek veya tüzel üçüncü bir şahsa yaptırdığı taktirde bu toplu iş sözleşmesi sonuna kadar toplu iş sözleşmesinin TGS üyelerine tanıdığı haklardan yeni işverenle birlikte (üçüncü şahıs ile) müteselsilen sorumludur".

TGS çalışma raporu bu hükmü tekrarladıktan sonra, gönül rahatlığı ile "böylece işyerlerimizde TAŞARONLUK sorunu sağlam bir hükme bağlanmış bulunmaktadır" diyebiliyor.

Ama ne yazık ki, gazetelerde olup bitenlere baktığımızda, sözleşmelere konan bu maddelerin kâr etmediğini, büyük gazeteler içinde kurulan şirketçiklerin sayısının hızla çoğaldığını görüyoruz.

Gazete servisleri birer birer taşaronlara devredilirken, TGS yöneticilerinin ellerinden bu kötü gidişi sessizce izlemekten başka bir şey gelmiyor.

Ve taşaronluk, her geçen gün bir grup basın emekçisini daha işgüvenliğinden, sendikal haklardan yoksun bırakarak yaygınlaştıkça yaygınlaşıyor.

Churchill, Truman ve Stalin Potsdam Konferansında... Hitler'e karşı Dünya Barış Cephesinin üç temel unsuru...

2. DÜNYA SAVAŞINDA KOMÜNİST PARTİLER

NİYAZİ TERZİ

4

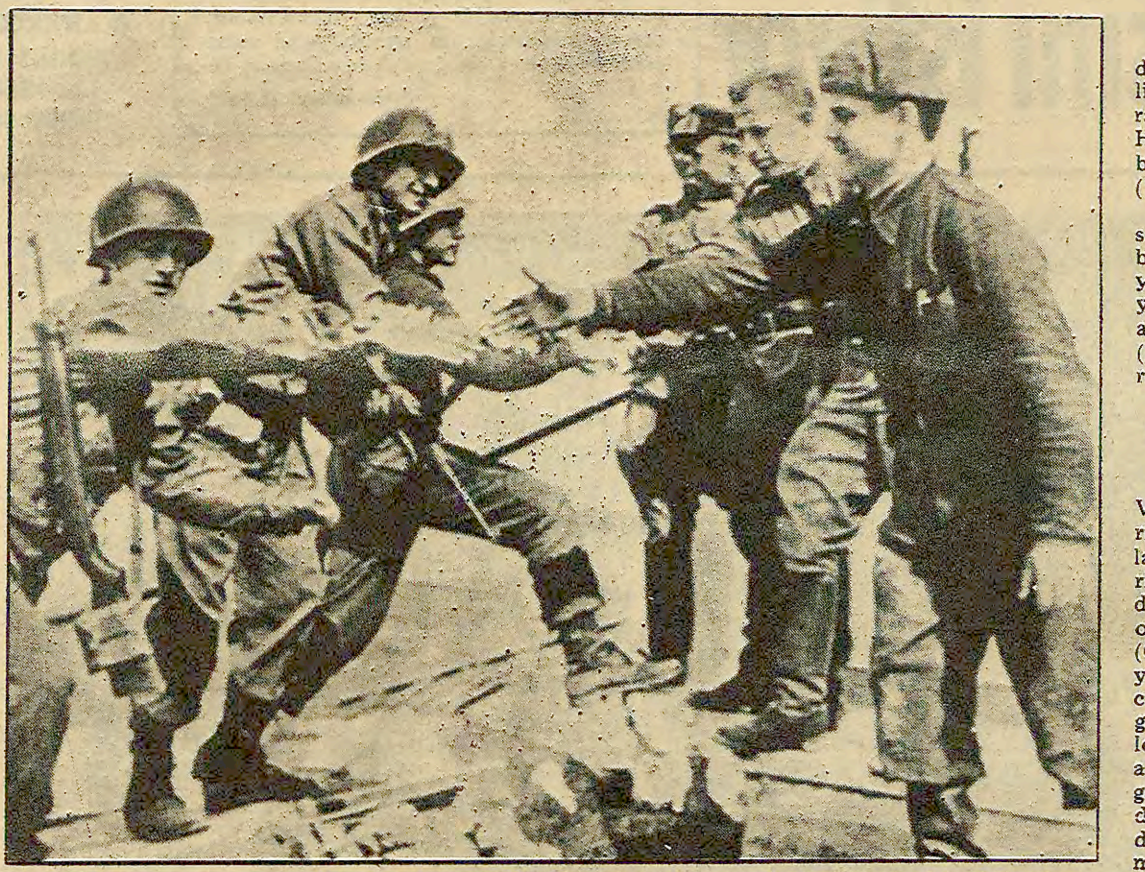
● **Hollanda Komünist Partisi, halkı Hitler işgaline karşı "tarafsız" olmaya çağırıyordu. Legal kalabileceklerini umuyorlardı. 400 Parti üyesinin tutuklanması bile onları akıllandırmıyor ve hâlâ "İş ve ekmek" gibi sloganlar atıyorlardı**

● **22 Haziran 1941'de Alman orduları Moskova'ya yaklaştığı sıralarda, Hollandalı komünistler milli direnme saflarına katılmaya başladılar**

Stalin 1946 yılında artık şöyle diyordu:

«2. Dünya Savaşı, ta başından beri haklı bir savaştı»

Alex de Leeuw anti-faşist direnmeyi savundu. Ama kabul ettiremedi. Leeuw "Faşizme karşı mücadele, parlamenter demokrasinin savunulması, en fazla işçilerin meselesidir" diyordu. Partisi onu "komünizme ihanetle" suçladı. Leeuw 1942 yılında Hitler faşistleri tarafından katledildi

İkinci Dünya Savaşı müttefikleri zaferi ve Hitler'in yenilgisi ile sonuçlandı. Fotoğrafta 1945 yılında Elbe Nehri kıyısında buluşan o zamanın iki müttefiki ABD ve Sovyet askerleri...

HOLLANDA Komünist Partisi (CPN) Hitler işgali altında legal kalabilmek için, "Politiek Cultuur" dergisinin haziran sayısında, Hollanda halkını Hitler işgaline karşı "tarafsız" bir tutum almaya çağırıyordu. (7)

CPN'nin hayattan kopuk ve sekter tutumu yüzünden, direniş bir türlü örgütlenemiyordu. Sosyal-demokratlar yetersiz kalıyordu. Sosyal-demokratlar illegal altında "Het Vrije Nederland" (Hür Hollanda) illegal gazetesini bütün ülkeye yayıyorlardı.

TUTUKLAMALAR BİLE CPN'Yİ AKILLANDIRMADI

FAKAT CPN önderlerinden Alex de Leeuw, Louis de Visser ve birçokları kendi evlerinde işgalciler tarafından yakalanıyorlardı, sanki işgalciler eliyle koyması gibi oldukları yerden bulunuyordu onları. Ve bu olaydan sonra "de Waarheid" (Gerçek) illegal gazete olarak yayına başlatıldı (23 Kasım). Ancak Almanlar, partinin en önde gelen 400 kişisini ele geçirmişlerdi. Fakat CPN bu baskınla da akıllanmadı. "İş ve Ekmek" sloganı ile yeniden sekterliğini sürdürdü. Hitler'e karşı kendi dışında oluşan cepheye bile destek olmadı.

22 Haziran 1941'de Alman birliklerinin Moskova'ya yaklaşmalarıyla birlikte, CPN. Hollanda'daki milli direnme saflarına katılmaya başladı. İllegal "de Waarheid" (Haziran 1941'de, 22. sayısında): *"Nihayet, tüm başarılı kazançlarla dünya cephesi kuruldu. Bu cephe Nazi barbarlarına karşı Sosyalist sevgisi ile dolu dünya halklarının cephesidir". "İngiliz-Sovyet Rusya paktı bizim ülkemiz Hollanda'da da halkımızın birliğini oluşturmamızın temelidir"* diyordu.

SORUMLULUK

DİĞER Avrupa partilerinin yanı sıra CPN partisinin bu duruma düşmesinden en büyük sorumluluk, Komintern'ce aranmalı. Bu bakımdan İkinci Dünya Savaşı döneminin etraflı bir şekilde araştırılması, günümüzde hayati bir önem haizdir.

Komintern örneğinden dünya devrimci hareketi önemli dersler çıkarmıştır. Bu derslerin başında, *"şef parti hakkı olmama"* dersi gelmektedir. İkincisi ise Hitler'e karşı savaşın ta başından beri *"emperyalist haksız savaş"* değil. Stalin'in 1946 Şubatında yazdığı gibi *"Ta başından haklı savaştı, Hitler'in Sovyetlere saldırısı bu tespiti sadece kuvvetlendirmiştir"* (8)

ALEX DE LEEUW BİRLEŞİK CEPHE'Yİ SAVUNMAKTA DİRENDİ

YUGOSLAVYA, Yunanistan, İngiltere ve Çin devrimcilerinin yanı sıra Hollandalı devrimci ve Hollanda Komünist Partisi önderlerinden Alex de Leeuw, Komintern ve CPN (Hollanda Komünist Partisi)'nin yanlış tutumlarına rağmen birleşik cepheyi savunmaktan yılmadı.

Fakat CPN'nin 1939'da girdiği yanlış yolu onaylamadığından dolayı partinin teorik organı "Politiek Cultuur" yazarlığından alındı. Bundan önce ve sonra de Leeuw iki tarihi kitap kaleme aldı: *"Dünya Politikasında Hollanda"* (1936) ve *"Sosyalizm ve Millet"* (1939) Özellikle son kitabında de Leeuw, cesaretli bir şekilde birleşik cephe siyasetini savunuyor. Tarihi belgelerle Marx ve Engels'in (1848) ve Lenin'in Birinci Dünya Savaşı arasındaki birleşik cephe siyasetlerini ortaya koyuyordu.

7. DÜNYA KONGRESİ

DE Leeuw, 15 Ağustos 1935'te toplanan Komintern'in "7. Dünya Kongresi"ne Hollanda temsilcisi olarak katıldı.

Orada yaptığı tarihi konuşmada şöyle diyordu: *"Hollanda emperyalist bir ülke olmasına rağmen, Avrupa'nın daha güçsüz ülkeleri arasında yer almaktadır. Bu ülkelerin bağımsızlığı ve milli egemenlikleri Alman faşizmi tarafından tehdit altında tutulmaktadır. Bunun için Alman faşizmini engelleyen, onu zayıflatan her şey Hollanda halkının menfaatinedir. Bir savaş tehlikesi Hollanda için çok büyük olduğundan, bizim siyasetimizin odak noktası; barış için mücadele olmalıdır. Bunun için bütün çalışan insanların savaşa karşı olan bütün insanların savaşa karşı birleşik cephesini kurmak zorundayız". "Bu ilk planda, savaşı en çok isteyene, Alman faşizmine karşı mücadele demektir."*

Alex de Leeuw, 1940'lara kadar Komintern'in yeni oluşturduğu sekter çizgiye ve CPN çizgisine karşı mücadeleler sürdürdü. Mayıs 1940'ta de Leeuw, CPN'nin teorik organı "Politick Cultuur" dergisine yazdığı yazıda çizgisinde direniyor: *"Dünyada faşizme karşı hangi biçimde olursa olsun mücadele; parlamenter demokrasinin savunulması, en azından işçilerin meselesidir"* diyordu. (9)

Parti Başkanı ise, kendisinin 1941'de geldiği bu çizgiyi o gün, "Komünizme ihanet" olarak değerlendiriyordu (10).

Alex de Leeuw, 4 Ağustos 1942'de Hitler tarafından katledildi. Böylece dünya proletaryası bir anti-faşist savaşçısını daha kaybetmişti.

De Leeuw her şeyden önce, araştırmayı, yanlış kararlara direnmeyi öğretmiştir.

(BİTTİ)

(7) Rudi Van Doorslager, De KPB en het Sovyet-Duits nietaanvalspakt, Brüksel 1975.
(8) Stalin, Seçme Eseri r. 2, Hollandaca baskı, sayfa 299.
(9) Ger Harmsen, Leven en werken van Alex de Leeuw, 1977 sayfa 146.
(10) age sayfa 151-152

İŞÇİ SENDİKA

Türk-İş'e bağlı Tarım-İş Sendikası yıllardı Türkiye'nin en ezilen, en dağınık kesimi olan tarım işçileri içinde sessiz sedasız bir mücadele veriyor. Devlet Üretme Çiftlikleri ve kamuya bağlı diğer bazı tarım ve orman işletmeleri Tarım-İş'in belli ölçüde örgütlenmeyi gerçekleştirdiği yerler. Buralarda başka bazı küçük sendikalar da faaliyet gösteriyor. Ama bir de mevsimlik tarım işçileri var. Belli bölgelerde yoğunlaşan bu kesim içinde örgütlenmek ve onların sorunlarına çözüm getirmek çok daha zor bir uğraş.

Aşağıda Tarım-İş Sendikası Adana Şube Başkanı Bedrettin Kaykaç ile yasaların boş bıraktığı bu alanda yürütülen mücadele ve bu seneki uygulamalar hakkında yaptığımız söyleşiyi sunuyoruz.

Tarım-İş Adana Şube Başkanı Bedrettin Kaykaç:

«Yasaların boş bıraktığı bir alanda, tarım işçisinin güvencesini sağlamaya uğraşıyoruz»

Adana Sıkıyönetim Komutanlığının bildirisini ağalar kendi lehine çekmeye kalktı. Sıkıyönetimle görüştükten sonra yeni bir bildiri yayınlandı ve ücret tespiti yapabildik.

İŞÇİ SERVİSİ

— Adana bölgesinde tarım işçilerinin ücretlerinin tespiti ve bu konudaki çalışmalarınız hakkında bilgi verir misiniz?

Kaykaç: Kamu kesimi dışında, yani Tarım ve Orman Bakanlığı ve Köyişleri Bakanlığı dışında çalışan, ikinci sınıf insan muamelesi gören bir kitle vardır Adana'da. Her yıl 50 ile 80 bin arası işçi gelir Çukurova'ya, özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadoludan gelir bu insanlar.

Ta İbrahim Paşa'dan kalma geleneksel bir işleyiş vardır. Pek de değişmemiştir, halen. Dayıbaşılar, elçiler her yıl işverenlerle anlaşır, sonra gider kendi bölgesinden istenen miktarda adam toplar getirir Çukurova'ya, ağalardan kendi payını alır ve işçiyi dağıtır çiftliklere.

Yakın zamanlara kadar bu tarım işçilerinin ücret konusu tamamen başıboştu. Ağa ile elçi arasında anlaşmaya bağlıydı, parayı alıp almaması da ağanın keyfine kalmıştı, işçinin hiç bir tutanağı yoktu.

RESMİ ÜCRET TESPİTİNİ SAĞLADIK

Şimdi işverenlerin örgütü ve bazı resmi kuruluşlarla biraraya gelerek her yıl "çapalama" için ücret tespiti yapıyoruz. Ecevit iktidarı döneminde bu konuda bize zorluk çıkardılar. Çalışma bakanı Bahir Ersoy kendi de işçilikten gelme bir kişi olduğu ve partisi de emeği savunduğu halde bizim "çapalama" ücreti tespit etmemize karşı çıktı. "Zaten asgari ücret var, siz yeniden asgari ücret tespit edemezsiniz" denildi.

Asgari ücret belli bir yaş sınırı getirir, oysa çapalamada çalışanların büyük çoğunluğu 18 yaşından küçüktür, 15-16 yaşında çocuklardır, asıl işi de zaten onlar görür. Onlara asgari ücrete göre vereceğiz diye daha düşük ücret ödenmesi büyük bir haksızlıktır. Biz buna karşı çıktık.

Çalışma şartlarını ilgilendiren bütün bu konularda yasalarda boşluk var, hiç bir sınırlama getirilmemiş. Biz çalışmalarımızla bu boşluğu gidermeye çabalıyoruz.

İŞVERENLER SIKIYÖNETİM BİLDİRİSİNİ KULLANMAK İSTEDİLER

— Bu seneki tespitler nasıl oldu?

Kaykaç: Bu sene Adana Sıkıyönetim Komutanlığı önce bir bildiri yayınladı, işçilerin çalıştırılması ve kontrollarla ilgili olarak. Adana'da iş verenler hemen bu bildiriyi kendi lehlerine bir şeymiş gibi yorumladılar ve ücret tespitine yanaşmadılar.

Türk-İş Bölge Başkanı ile birlikte Sıkıyönetime, Valiliğe gittik. Sıkıyönetim Komutanlığı bize bu konuda yardımcı oldu, yeni bir bildiri yayınlayarak işçi-işveren arasındaki ilişkilere karışmadıklarını, sadece Adana'ya dışardan gelenlerin kimlik belirlenmesiyle ilgilendiklerini açıkladı. Biz ücret komisyonunu yeniden toplantıya çağırdık.

İşverenler ve ağalar bu arada fırsattan istifade işçileri, 120-130 liraya çalışmaya zorluyorlardı. Biz komisyon toplanıncaya kadar bu keyfi çalışmayı ve sömürüyü de önledik, arkadaşların bir çoğu uyarımız üzerine işe gitmediler. Daha sonra Komisyon toplandı. Tarım-İş olarak biz, Tarım İşverenleri Sendikası ve Çiftçi Birliği üçlüsü toplandı.

Sonunda çapalama ücreti 250 lira olarak belirlendi. 20 lira da elçilere verilecekti. Bu sene Adana'daki sel felaketi nedeniyle ekim nispeten az oldu, gelen işçiler de 50 bin kadardı. Bu rakamlar yüksek olsa, çapalama ücreti 300 TL'ya kadar çıkabilirdi.

KİMSE BİZE OMUZ VERMİYOR

Bu çalışmalar esnasında karşılaştığınız başlıca zorluklar nelerdi?

Kaykaç— Söze gelince bize "sarı sendika" diyorlar, iş icraata gelince ortada yoklar. Gerçekten ilericiysen, sen de bir ucundan tutsana, bir çadır kursana işçiye bir hizmet götürsene. Ama yok, hatta geçen sene beni halk mahkemesinde yargılamaya kalktılar, neymiş pamuk toplama ücretinde 40 kuruştan aşağı inmişim, sözleşmeye oturuyorsun, tabii belli pazarlık payları bırakacaksın. Hiç bir hizmet yapmayıp, yapılanı da karalamak isteyenler çıkınca insan kızıyor.

ARABA BULDUM, DEVLET DOKTOR VERMEDİ

— Ücret tespiti dışında başka çalışmalarınız var mı?

Kaykaç— Bir de sigorta işini çok sıkı takip ediyoruz. Ekiplerimiz bölge bölge geziyor, bütün sigortasız işçileri tespit edip, Bölge Çalışmaya başvurup 20 gün, bir ay neyse sigorta yaptırıyorsunuz. İşveren işçinin primini de kendi primini de hepsini ödüyor, bu konuda da anlaşma yaptık. Sigortalanmayı da yavaş yavaş yerleştiriyoruz. Bu da işçilerin ilerdeki güvencesi bakımından önemli bir sorun.

Sağlık konusunda da girişimlerde bulunduk. İki tane ambulans temin ettik. Sağlık Müdürlüğüne başvurup doktor, ebe, sağlık memuru istedik arabaların gezebilmesi için, ancak bize bunları dahi sağlayamadılar.

Şimdi Çukurova Tıp Fakültesi Sağlık Kürsüsü ile görüşmelerde bulunup anlaşma yaptık. Onlar bize doktor ve ebe temin edecek. Sağlık kontrolünü daha sık yapabileceğiz. Devletin yapması gerekeni de sendika olarak biz yapıyoruz.

Bu sene 200 çadır yaptırdık. Bize bir milyona maloldu. Her birinde bir aile 3-4 kişi rahatça kalabilir. Bunlar cibindirikli çadırlar. Bundan hariç iki tane barınağımız var Karataş ve Ceyhan'da. Bunları da devlete ve ağalara örnek olsun diye yaptırdık.

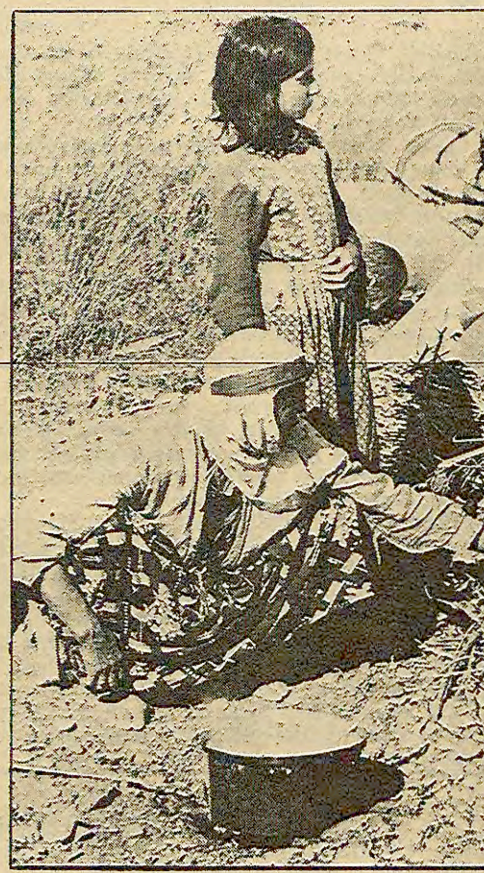
Ama devlet hiç yardımcı olmuyor, elinin tersiyle itiyor. Doğuya zaten hizmet gitmiyor, bari Doğudan gelen vatandaşın burada biraz daha iyi şartlara kavuşması için yardım etsene...

"VER PARAYI AL TRAKTÖRÜ!"

İşçilerin en büyük zorluklarından birisi de iş bitince paranın ödenmemesidir. Adam memleketine dönecek para yok. Çukurovada sürünür durur.

Şimdi o kadar sık olmuyor ama, bir işveren iş bitip de parayı ödemezse, pamukla birlikte traktörü çekiyorduk bir yere işçilerle birlikte sendika olarak, sonra da ağaya gidip "Getir işçinin parasını al traktörünü" diyorduk. Pek iyi bir usül değil, ama işveren de işçinin parasını ödemeyince ne yapalım. Ne yapıp yapıp parayı bulup getiriyorlardı. Şimdi artık işçinin parası daha düzenli ödeniyor. İşçi arkasında sendikayı bulunca bu konuda güvencesi olduğunu görüyor.

Bugün tarım işçisi en ezilen, en sahipsiz kesimdir. Biz elimizden geleni yapıyoruz, ama bu konuda daha dağ gibi sorun var. Yetkililerin ilgisizliği de gösteriyor ki, bu sorunları da yine biz kendi gayretimizle çözeceğiz.

Tarım işçileri hâlâ çok güç şartlar altında çalışıyorlar. Tarla kenarlarında kurulmuş iğreti çadırlarda yaşıyorlar. Topladıkları çalı çırpı ile oracakta açtıkları ocaklarda yemeklerini pişiriyorlar.

Açıkça

DOĞAN YURDAKUL

Galeyan

— Önce camiler yanıyor diye bir söylenti çıkardılar...

— Eee?...

— Sonra da halk galeyana gelip "Din elden gidiyor, din elden gidiyor" diye ortalığı yakıp yıkmış.

Benzerleri gibi Çorum katliamının izahı da aşağı yukarı bundan ibaret kaldı. Sorumlusu, galeyana gelenler! Galeyan dediğin kendiliğinden oluşan bir tepkidir. Ama bu galeyan o biçim bir galeyan değil. Son derece disiplinli ve bilinçli!

Alaaddin Camisine bomba atıldığı haberi cuma namazı daha bitmeden aynı anda şehrin bütün camilerinde namaz kılmakta olanlara ulaşıyor. Sadece şehrin içine de değil, 30 kadar çevre köyde cuma namazı kılanlara, hatta 50 kilometre uzaktaki bir ilde namaz kılanlara.

Yani bu galeyanın son derece modern ve süratli kitle iletişim araçları var.

Olaylardan önce SSK Hastanesi dahil bir çok yerde ÜYD adına para toplanıyor, toplantılar yapılıyor, silahlar depo ediliyor.

Birçok devlet dairesinde ilginç bir tesadüf eseri bütün MHP'liler cuma gününden önce hastalanıp izin alıyorlar. Sonra da bu hasta ve raporlular olayların içinde dipdiri, ev yakarken, adam öldürürken görülüyor.

Tarafsız tutumları nedeniyle haklarında sayısız şikayetler yapılmış polislerin Çorum'dan tayinleri çıkarılmış. Fakat bu iki çok sevdikleri için girmemişler. Cuma günü sabahtan itibaren göreve başındalar! Güvenliği sağlamak için, saldırıya uğrayanları öldürüyorlar.

Galeyana gelenler bir anda şehrin içine yayılıyorlar. Çarşıda önceden bilir gibi belli dükkanları yakıp yıkıyorlar. Çoğunun kapısında işaret var. Çoğunun duvarına "çık" yazılmış. Bir tanesine "yanlışlıkla" saldırıyorlar. Yanlışlığı farkedince, "özür dileriz, yanlışlık oldu" diye yazı bırakıyorlar.

Mahalle aralarında yine belli yerlere saldırılıyor. Saldırganlar dışardan geldiği için yabancı, yıkılacak yerler mahalledeki kılavuzları tarafından gösteriliyor.

Bu galeyan düdükle idare edilen bir galeyan!

Çarşıdaki saldırganların başında motosikletli bir kılavuz var. Elinde düdük. Jandarmayı görünce düdüğü belli bir şekilde öttürüyor, saldırganlar bir MHP ileri gelenin evine sığınıp saklanıyor. Tehlike geçince düdük başka bir biçimde ötüyor, saldırganlar çıkıp "işlerine" devam ediyorlar.

Saldırganların ellerinde telsizler var. DSİ'nin telsizleri. Bir ara askeri telsizler buradan yapılan konuşmaları duyuyor. "Galeyana gelmiş olanların" telsizlerinde örgütle konuşuluyor, silah ve cephane isteniyor.

Çekirge sürüleri gibi geliyorlar. Birinci grup vurucular. Bunlar sadece ateş ediyor, tarıyor, öldürüp yaralayarak sindiriyor.

İkinci grup yağmacılar. Daha ziyade 13-16 yaşındaki çocuklardan oluşuyor. Ateş edilen evlere girip, ne bulurlarsa alıp çıkıyorlar.

Üçüncü grup yakıcılar. Bunlarda benzin, yağlı paçavra ve bombalar var. Yağmalanan yerleri yakıyor veya bombalıyorlar.

Daha derinlemesine tertibin her yönü ayrı bir gibi ortaya çıkarılacak. Maraş'ta olduğu gibi.

O zaman galeyana geldi de, siz MHP'deki hezeyana bakın.

AVRUPA'DA TÜRKÇE DERGİLER

YAVUZ ÇEKİRGE

Türkiye'de yaymevi ve dergiler kağıt ücretleriye yapılan astronomik zamlarla Sırat Köprüsün'den geçmek zorunda bırakılırken, yurt dışında yayınlanan Türkçe aylık dergilerin sayıları artıyor. Son yirmi yıl içinde göçüm yolunu yurt dışında çalışmakta gören üç milyona ulaşan vatandaşımızın bulundukları ülkelerdeki kültürel gereksinmelerine karşılık vermeğe çalışan dergilerin, tiyatro gruplarının, halk oyunları gruplarının gitgide etkinleştiğine şahit oluyoruz.

Hangi dergiler yayınlanıyor?

İkisi Almanya'da biri de İsveç'te olmak üzere üç aylık derginin gerek içerik gerekse de dağıtım olanakları açısından dikkat çektiğini söyleyebiliriz. Bu üç derginin dışında kalan onlarca derginin gerek okuyucu sayıları gerekse de dağıtım ve içerik olanaklarıyla şimdilik ilgi uyandırmadığını izliyoruz. Bu dergilerin önümüzdeki aylarda göstereceklerı etkinlikler belki de onlardan da söz etme olanağını doğuracaktır.

Çağdaş Toplum

Berlin'de basılan 68 sayfalık aylık siyasi dergi, gerek dev yazar kadrosu, gerekse de dağıtım ve içeriğiyle ilgi çekiyor. Mehmet Mete'nin sahibi olduğu derginin Genel Yayın Danışmanlığını İlhami Soysal, Yazişleri Müdürlüğünü de Battal Pehlivan yapıyor. Mayıs 1980' de yayına giren derginin Türkiye dahil altı ayrı ülkede temsilcilikleri bulunuyor. Dergide gerek yurt içinde gerekse de yurt dışında yaşayan yazarların siyasi, kültür ve sanat yazıları yer alıyor.

Çağdaş Toplum'un bağımsız siyasi bir çizgi izleyeceği 'kapitalizm ve onun ürünü olan emperyalizmin çağdaşlaşmamanın asıl nedeni olduğunu, faşizmi baş düşman, güncel ve öncül sorun olarak faşizmi yenme savaşının yanı sıra çoğulcu demokrasinin eksiksiz bir bütünlük içinde işlemesini öngören' bir dergi olduğu belirtiliyor.

UMUT

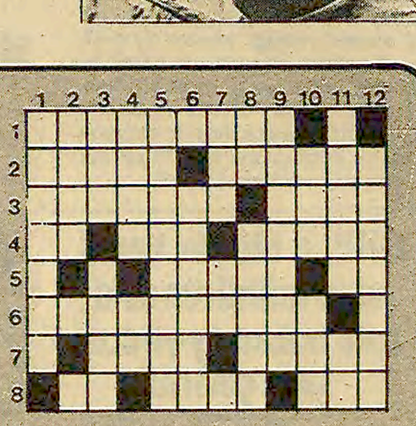
Avrupa Türkiye Halk Birlikleri Federasyonunun sahibi olduğu dergiyi İsmet Coşkun yönetiyor. 24 sayfalık derginin üç sayfası kültür ve sanat konularına ağırlık verirken, diğer sayfalarda Avrupa'da yaşayan Türk işçilerinin sorunlarına yer veriliyor. Nisan 1980'de yayına giren derginin aylık olarak çıkacağı ve tüm Avrupa ülkelerinde dağıtımının yapılacağı belirtiliyor. Derginin Avrupa'da yaşamakta olan tüm demokrat yazarlara açık olduğu belirtiliyor. Derginin, gelecek sayılarında yurt ve dünya haberlerine de ağırlık vererek Türkiye'den yazılar yayımlayacağı açıklanıyor.

YENİ BİRLİK

Üç yıldır yayın yaşamını sürdüren dergi İsveç'te 24 sayfa olarak yayınlanıyor. İsveç Türk İşçi Dernekleri Federasyonunun sahibi olduğu dergiyi Aykut Ülker yönetiyor. Demir Özlü'nün [illegible] derginin sayfalarında Türkiye ve dünya olaylarına geniş yer veren derginin haziran sayısında Yaşar Kemal'le bir söyleşi de yer alıyordu. Yüksel Pazarkaya'dan öyküleriyle, Abdullah Rıza Ergüven'den halk kültürüyle ilgili yazıların yayımlandığı derginin yalnızca İskandinavya ülkelerinde dağıtılmasının bir eksiklik olduğunu söylemeliyim.

BULMACA

SOLDAN SAĞA– 1) Isı ve mekanik enerjiyi elektrik enerjisine çevirme aygıtı. 2)TERSİ çoğulda - Aşırı sıkıntı ve baskı 3)Gerçekleri aydınlık ve karanlık bölümleri [illegible] fotoğraf filmi [illegible] 4)Yayla atları - Bazı metafiziksel filozofların herşeyin özü ve yaratıcısı kabul ettikleri madde dışı ve gerçek dışı varlık - Basra Körfezinde bir Arap Emirliği 5)TERSİ [illegible] - Kimyada Lutesyumun simgesi 6)Beyaz renkli balina yağı ve bundan yapılan mum. 7)[illegible] - Avrupa'da bir başkent 8)Posta kutusunun kısa yazılışı - Boğma(eski dil) - Paranın geçerli değeri.

YUKARIDAN AŞAĞIYA– 1)[illegible] [illegible]

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA– [illegible]

YUKARIDAN AŞAĞIYA– [illegible]

DÜNYAYA BAKIŞ

● Örgütün yeni Merkez Komitesinde Moskovacılar ağırlıkta.

● Suriye Dışişleri Bakanı Haddam da FKÖ'nün Batıyla sürdürdüğü diplomatik girişimlerden hoşlanmadıklarını söyleyerek El Fetih'e şantaj yaptı.

● El Fetih'in 4. Kongresi sırasında, Arafat'ı zor durumda bırakmak için Sovyet yanlıları Güney Lübnan'da Şii köylerine saldırdı.

● El Fetih içindeki Moskova yanlıları, baskı ve tehditle Merkez Komitesi üye sayısını 15'e çıkardılar.

(Soldan sağa) Lübnan Kömünist Partisi Başkanı Nicola Shawi, Faruk Kaddumi(Abu Lutf), Yasser Arafat(Abu Ammar), Abu Salih ve Abu Cihad katledilen Filistinli önderlerden Abu Hasan'ı anma töreni sırasında görülüyor.

FKÖ' nün Batıyla sürdürdüğü ilişkiler Moskova' yı endişelendiriyor

Sovyet yanlıları El-Fetih'te etkinlik sağlamaya çalışıyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

FİLİSTİN direniş örgütlerinden "El Fetih"in, geçen ay Suriye'nin başkenti Şam'da yapılan 4. Kongresinden sonra seçilen yeni merkez komitesinde, Moskova yanlılarının sayısının arttığı belirtiliyor.

Beyrut'taki siyasi kaynakların bildirdiğine göre, hem El Fetih içindeki Sovyet yanlılarının, hem de Suriyelilerin çeşitli baskılarıyla, yeni merkez komitesi 10 kişiden 15'e çıkarıldı. Böylece merkez komitesinde yer alanlarla birlikte yeni merkez komitesindeki Sovyet yanlılarının sayısı 8'e yükseldi.

Bilindiği gibi El Fetih, Filistin direniş örgütleri içinde en büyüğüdür ve Filistin Kurtuluş Örgütü'nün (FKÖ) yüzde 90'ından fazlasını oluşturmaktadır.

SURİYE'NİN TEHDİDİ

4 gün süren kongrenin birinci gününde bir konuşma yapan Suriye Dışişleri Bakanı Sadun Haddam "üstü kapalı bir dille" El Fetih ve FKÖ'ye karşı çıktı. "Siyonizme, emperyalizme karşı Filistinlilerle aynı cephede" olduklarını ileri süren Suriye Dışişleri Bakanı, FKÖ'nün son yıllarda kazandığı diplomatik girişimlere dolaylı olarak çattı. Bakan, AET ülkelerinin Filistin sorunu konusundaki son girişimlerini buna bağlı olarak Venedik Bildirisini onaylamadıklarını; FKÖ ve El Fetih lideri Yaser Arafat'ın (Abu Ammar) Avusturya Başbakanı Bruno Kreisky ve Sosyalist Enternasyonal Başkanı Willy Brandt'la yaptığı Viyana görüşmesinden hoşnut kalmadıklarını; FKÖ'nün Batı ile ilişkilerini geliştirmek istemesine göz yummayacaklarını, bu durumda "gerekirse" FKÖ'den "desteği" çekeceklerini "diplomatik bir dille" anlattı.

KÖY BASKINI

KONGRENİN ikinci ve üçüncü günlerinde, Güney Lübnan'da iki Şii köyüne yapılan silahlı baskın, Yaser Arafat ve arkadaşlarını zor durumda bıraktı.

Kongreye yakın kaynaklar, bu baskını Moskova yanlısı Lübnan Komünist Partisi ile Filistin hareketi içindeki bazı aşırı unsurların beraber planladığını, bu planın Habbaş, Hawatme, Ahmet Cibril, Suriye ve Libya tarafından da desteklendiğini belirtiyorlar.

Ancak, Filistin direnişi içinde milli ve bağımsızlıkçı bir çizgi izleyen sağduyu sahibi gerillalar, Sovyet yanlılarının iki köye yaptığı baskına derhal cevap verdiler ve kısa zamanda onları etkisiz hale getirdiler. Bu başarı üzerine Filistin direnişinin askeri sorumlusu Abu Cihad, köylerin güvenliğini sağlama görevini sözkonusu gerillalara verdi.

Aynı kaynakların belirttiğine göre, Sovyet yanlılarının saldırıları, Lübnan Komünist Partisinin bölgedeki tecridini artırdı. Bu parti büyük ölçüde güç kaybına uğrarken, köylüler de, silahlı baskını, İsrail siyonistlerinin baskınlarına benzettiler.

"BLOK LİSTE"

OLAYLI geçen üç günden sonra, kongrenin sonuncu ve dördüncü günü Yaser Arafat, Suriye-Sovyet yanlılarının yeni bir oyunuyla karşı karşıya geldi. Yine aynı kaynakların belirttiğine göre, koyu Moskova yanlısı olarak bilinen Abu Salih, 10 kişi olan eski merkez komitesinin "blok halinde" yeniden seçilmesini, buna ek olarak, yeni beş kişinin daha merkez komitesine alınmasını, aksi halde, istifa edeceğini belirtti ve istifa mektubunu Arafat'a sundu. El Fetih içinde Moskova yanlıları olarak bilinen bu beş kişi Mecid Abu Şirar, Kadri, Hani Hasan, Refiin Nechi ve Abul Valid'dir. Bu kişiler de ayrıca yeni merkez komitesinde göreve gelmezlerse istifa edeceklerini bildirip, istifa mektuplarını Arafat'a verdiler.

El Fetih'e yakın kaynaklar bu istifa tehdidinin Arafat'ı hayli yıprattığını, hareketi bölünmeyle karşı karşıya bıraktığını ifade ediyorlar.

Bu kaynaklar, merkez komitesi üyelerinin tek tek ele alınması halinde, Moskova yanlılarının yönetime gelmesinin çok zor olduğunu, ancak bunu çok iyi bilen Abu Salih'in istifa yoluyla şantaj uyguladığını bildiriyorlar.

El Fetih'e yakın çevreler, eski merkez komitesinde yer alan Abu Salih, Abu Mahir ve güç durumuna göre tutum değiştiren Abu İyad ile, yeni beş kişinin 800 kişilik kongre delegelerinden sadece 80'i tarafından desteklendiğini kaydederek, Sovyet yanlılarının çeşitli baskı ve şantajla merkez komitesinin yarısını ele geçirdiklerini ifade ediyorlar. Bu durumun, gerçekte El Fetih tabanının iradesini yansıtmadığını belirtiyor ve dış güçler olan Suriye ve Sovyetler Birliği'nin hesabına kaydedilen bir ilerleme olduğunu vurguluyorlar.

ARAFAT ZOR DURUMDA

ÖZELLİKLE Suriye olmak üzere her Arap rejiminin ve bu arada Sovyetler Birliği'nin tutumunu hesaplamak zorunda olan Arafat'ın, son kongre sırasında, birbiri ardına bilinçli olarak çıkarılan olaylar karşısında hayli ter döktüğü ve "diplomatik manevra" yapmak zorunda kaldığı belirtiliyor.

Bilindiği gibi El Fetih'in, Suriye'de birçok kampı bulunuyor. Ayrıca Şam ve diğer Suriye kentlerinde FKÖ büroları yer alıyor. Bunu bir şantaj malzemesi olarak kullanan Hafız Esad yönetimi, her fırsatta El Fetih ve FKÖ'den taviz koparmaya, onu kendi istekleri doğrultusunda hareket etmeye zorluyor.

Bu arada, Suriye rejimi, ülkede muhalefet eden "Müslüman Kardeşler" örgütüne para sağladığı gerekçesiyle, El Fetih'in Şam'daki mali sorumlusu Muhammed Abu Samet'i tutukladı. Bu suçlamanın asılsız olduğunu belirten siyasi kaynaklar, tutuklamanın amacının, Arafat'ın Hafız Esad'a, Muhammed Abu Samet'in salıverilmesi için ricaca bulunmaya zorlamak olduğunu, böylece El Fetih içinde bağımsız çizgiyi savunanları taviz vermeye ittiğini ifade ediyorlar.

Öte yandan El Fetih ve FKÖ liderinin yakını Abu Cihad'ın da kongre sırasında bir taktik hata yaparak Yaser Arafat'ı eleştirmesinin, Sovyet yanlılarının baskılarını uygulamasını kolaylaştırdığı da ifade ediliyor.

SURİYE-SOVYET İLİŞKİLERİ

HAFIZ Esad rejiminin ülkede İslam hareketinin yaygınlaşması karşısında Sovyetler Birliği ile daha da sıkı ilişkiler kurmaya hazırlandığı, bir askeri antlaşmanın imzalanmasının gün meselesi olduğu belirtiliyor.

Geçenlerde de Suriye hükümetinin resmi organı "Teşrin" gazetesi, iki ülke arasındaki ilişkilerin "niteliksel olarak iyi yönde gelişeceğini" yazdı.

Esad rejimi ülkenin çoğunluğunu oluşturan Sünnileri, bu arada da Dürzi ve Hıristiyanları tam olarak karşısına almış bulunuyor. Bunun yanı sıra nüfusun yüzde 10'unu oluşturan Aleviler de giderek Esad'dan yüz çeviriyor. Suriye muhalif kaynakları kendisi de bir Alevi olan Esad'ın uygulamalarının, Alevi azınlığı ilerde tecrit edebileceğini, bunu sezen Alevilerin de Şam yönetimine karşı artık belli bir muhalefet yürüttüğünü belirtiyorlar. Bu durumda iyice yalnız kalan Hafız Esad yönetimi, Sovyetler Birliği'ni "esas dayanak" olarak görüyor.

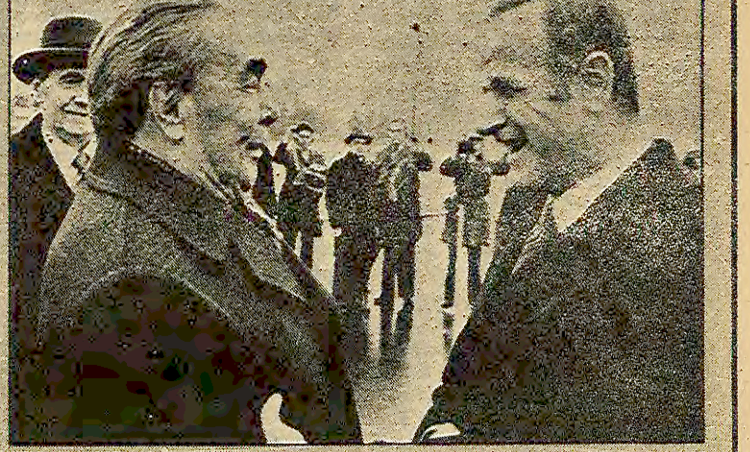
El Fetih'e yakın kaynaklar, Suriye Dışişleri Bakanı Sadun Haddam'ın tehditkar konuşmasını, Şii köylerine Moskova yanlılarının yaptığı baskını, El Fetih'in Şam mali sorumlusunun tutuklanması, merkez komitesine yeni beş kişinin alınması ve eski merkez komitesinin blok halinde onaylanması ve diğer baskı ve şantajların, Suriye-Sovyet yanlılarının, Arafat, Abu Cihad ve diğer Filistinli liderlerde ifadesini bulan bağımsız milli direniş çizgisini değiştirmeye zorlamak ve kendi istedikleri noktaya çekmek olduğunu belirtiyorlar.

Suriye-Sovyet yanlılarının merkez komitesi içinde kendilerine yakın unsurların artmasıyla, El Fetih içinde bundan böyle ne gibi bir gelişme olacağı konusunda tahminler yapılıyor. Bu tahminler arasında, El Fetih örgütünün bağımsız çizgiyi savunanların dış güçleri temsil edenlerin önerilerine öylesine yanaşmayacağı, belli bir sürecin geçmesinden sonra örgütün muhtemelen bölünebileceği tahmini de yer alıyor.

Arap Avukatlar Birliği Toplantısında «Suriye Raporu» açıklandı

Esat yönetimi ülke içinde baskıdan dışta Rusya'dan medet umuyor

● Esad yönetimi "Müslüman kardeşler" Örgütünün bütün üyelerini gıyabında ölüme mahkum etti

Hafız Esat Moskova ziyaretinde Brejnev tarafından karşılanırken.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Mümtaz Soysal geçenlerde Milliyet'teki köşesinde Fas'ta yapılan Arap Avukatlar Birliği Toplantısından söz ediyordu. Soysal'ın yazdığına göre bazı konuşmacılar Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat'ı eleştirince "görevleri toplantı basmak olan", "iri yarı", "avukat görünümlü" Mısırlı resmi hukuk danışmanlar yaygara koparmışlar. Anlaşmazlık bir hocanın Kuran okumasıyla son bulmuş. (bkz. Milliyet 2 Temmuz 1980. Sallanan Adam) Soysal bir başka yazısında da Fas'taki anti-demokratik uygulamaları sergiliyordu.

Fas'ta yapılan Arap Avukatlar Birliği Toplantısında Soysal'ın aktarmayı unuttuğu bir başka olay daha anlatılmış: Suriye yönetiminin insan haklarına karşı tutumu. Soysal nedendir bilinmez "insan hakları uzmanı" olarak tanınmasına rağmen bu konudaki çalışmalarını tercihli yapar. Babrak Karmel'in keyfi tutuklama yapmayacağını yazar da Sovyetler Birliği'nden pek söz etmez. Enver Sedat'ı kıyasıya eleştirir de Hafız Esat hakkında hiç bir şey yazmaz.

Biz Arap radyolarından ve Londra'da yayınlanan "El Vatan El Arabi" dergisinden derlediklerimizi sunalım:

RAPOR

Fas'taki toplantıda "Suriyeli Siyasi Tutukluları ve Özgürlükleri Savunma Komitesinin" bir raporu okunur. Rapor Esat yönetiminin anti-demokratik uygulamalarını tek tek ve somut olarak teşhir eder. Raporda yayınlanan bilgilere göre Suriye Barolar Birliği Başkanı Sabah Rubahi ve Baronun çeşitli kentlerdeki yöneticileri tutuklanmıştır. Şam yönetimi 22 Nisan 1980 tarihinde bütün Baroları fesheden bir yasa çıkartmıştır. Çünkü sene başında yapılan Baro seçimlerinde diğer meslek odalarında olduğu gibi Baas Partisi büyük yenilgiye uğramıştır. Bu yenilgiye karşılık olarak Baas yönetimi son iki yıl içinde 34 mühendis, 52 doktor, 63 avukat, 116 üniversite öğrencisi, 163 lise öğrencisi, 188 öğretmen, 203 işçi, 113 memur, 223 ordu mensubu, 231 din adamı, 292 kadın ve diğer sosyal kategorilerden 276 kişiyi keyfi olarak tutuklamıştır. Komitenin raporunda sadece Halep'te 50 kişinin işkence altında öldürüldüğü belirtilmiştir. Esat yönetimi kendisini devireceğini sandığı bazı ünlü isimleri de gelişigüzel tutuklamaktadır. Örneğin tutuklananlar arasında eski Devlet Başkanlarından Abdülhamid Mikdad, eski yöneticilerden Mervan Habeş ve Sait Talip ile Baas Partisinin Örgütlenme Bürosu eski Müdürü Hafız Murad Valid Haddad da vardır. Ordu içindeki tutuklamalar hakkında ise ayrıntılı bilgi edinilememiştir.

TEPKİLER

Arap dünyasında Esat rejimine karşı hoşnutsuzluk giderek artarken, Batı basını da baskıları dünya kamuoyuna yeteri kadar iletememenin sıkıntısı içinde. Arap avukatlar son Fas toplantısında, Esat yönetiminin gönderdiği resmi temsilciyi dinlemeyi reddederek Suriye'deki baskılara karşı tutumlarını açıkladılar. AFP ve İngiliz "Daily Telegraph" gazetesi Şah yönetiminin yurt dışındaki muhalifleri temizlemek için 6 kişilik özel bir tim kurduğunu yazdı. Kaddafi'den esinlenen bu silahlı tim Almanya, Fransa ve İngiltere'de Baas aleyhtarı muhalefet liderlerini ortadan kaldırmakla görevlendirildi. Esat yönetimi, 10 Temmuz günü yasalaştırdığı bir kanun maddesi ile de "Müslüman Kardeşler" örgütünün bütün üyelerini gıyaplarında ölüme mahkum etti. Esat örgütün bütün üyelerine 1 aylık bir özür dileme süresi tanımayı da ihmal etmedi.

İşte sallantıdaki bir liderin ülke içindeki uygulamaları...

İÇTE BASKI DIŞTA BAĞIMLILIK

Esat, dış politikada ise gitgide Sovyetler Birliği'ne daha fazla yaklaşıyor. Şam ile Moskova geçenlerde geniş kapsamlı bir ticaret anlaşması imzaladılar. Sovyet füze uzmanları ise 10 gündür Şam'da Genelkurmay Başkanı Tlasss ile ikili görüşmelerini sürdürüyor.

Gözlemciler, Suriye yönetiminin Sovyetlere dayanarak ülke içindeki muhalefeti ezmek niyetinde olduğunu belirtiyorlar. Öte yandan Olimpiyatlar sonrasında Kremlin'in yönlendirdiği Şam hükümetinin İsrail'e karşı bir saldırıya geçmesi de olasılık dışı değil. Özellikle İsrail'e karşı sıcak savaşa giren her Arap ülkesinin içte bütünlüğü sağlama olanağına kavuştuğunu hatırlatan gözlemciler, Suriye'nin Arap komşuları ile olan anlaşmazlıklarını böylece kısa süre de olsa askıya alabileceğini belirtiyorlar.

Tayyar Altıkulaç...

(Baştarafı 1. sayfada)

Olgun bir mümin, bu ölçüler içinde Alevi olsun Sünni olsun, bütün Müslümanları kardeş sayar. Başka din mensuplarıyla bile dostça münasebetler içinde bulunur. Nitekim Allah Rasûlü "Müslüman, başkalarıyla ülfet eden (iyi geçinen) ve kendisiyle ülfet edilebilen kimsedir. Ülfet etmeyen ve ülfet edilemeyen kimsede hayır yoktur. Müslüman, elinden, dilinden başkalarının zarara uğramadığı kimsedir" buyurmuştur.

"Düşmanca davranışlar bozguncuların işine yaramaktadır"

AYDINLIK: Sizce ülkemizde Alevi-Sünni düşmanlığı kışkırtılmasının arkasında hangi güçler vardır ve bu düşmanlık kimin işine yaramaktadır?

T. ALTIKULAÇ: İlk sorunun cevabında da işaret edildiği üzere yurdumuzda Alevi-Sünni grupların birbirleri aleyhine kışkırtılmasının arkasında, yurdumuzun ve milletimizin bölünüp parçalanmasında yarar gören ideolojik güçler vardır. İki grup arasında meydana gelen düşmanca davranışlar, bize dost olmayan bu bozguncu kişilerin işine yaramakta, sadece onları sevindirmektedir.

"Yurttaşlarımızın kardeşçe yaşaması için çalışmalarımızı Ramazanda da sürdüreceğiz"

AYDINLIK: Diyanet İşleri Başkanlığı, halk içinde kardeşliği güçlendirmek, iç barışı sağlamak için neler yapmaktadır ve ne gibi çalışmalar düşünmektedir? Ramazan ayı bu açıdan değerlendirilecek midir?

T.ALTIKULAÇ: Diyanet İşleri Başkanlığı merkez ve taşra kuruluşları ve bütün personeliyle, yurttaşlarımızın zararlı ideolojilerin etkisinden korunması, barış ve güvenlik içinde, kardeşçe bir arada yaşaması için olanca gücüyle çalışmaktadır. Dinimizin, barış, sevgi, şefkat, kardeşlik, dayanışma esasları, gerek cami içinde, gerek cami dışında vaizlerimiz ve hatiplerimiz tarafından her fırsatta telkin edilmekte, vatandaşlarımızın kaynaşması, birarada barış içinde kardeşçe yaşamalarının lüzum ve zarureti anlatılmaktadır. Bu çalışmalar, her zaman olduğu gibi halkımızın dini duygularının en hassas olduğu Ramazan ayında da sürdürülecektir.

"Ülkesine ve milletine düşman haline gelenler farklı mezheplere mensup yurttaşlarımızı tahrik ediyor"

AYDINLIK: Bugün Çorum ve Sivas'ta gergin bir durum yaşanmaktadır. Çorum ve Sivas'ta yaşayan yurttaşlara yapacağınız bir çağrı var mıdır?

T. ALTIKULAÇ: Doğulusu, batılısı, Sünni ve Alevisiyle bu ülke hepimizindir. Atalarımız, kanlarını akıtarak elde ettikleri, aynı safta, kol-kola savundukları bu güzel vatanı hepimize emanet etmişlerdir. Doğulusu, batılısı, Sünnisi ve Alevisiyle bu ülkenin yurttaşları asırlarca sevinçlerini ve kaderlerini birlikte paylaşmışlar, barış ve güvenlik içinde birarada yaşayagelmişlerdir. Dinleri, tarihleri, vatanları, kültürleri aynı olan bu insanların birbirine düşmesinde, kendi çıkarları için yarar gören, zararlı ideolojilerin kurbanı olmuş, ülkesine ve milletine düşman hale gelmiş bazı kimseler, milli birliğimizin bozulması için yapabilecekleri her şeyi yapmışlar, farklı mezheplere mensup yurttaşlarımızı birbirleri aleyhine tahrik etmişlerdir. Alevi olsun Sünni olsun, bütün yurttaşlarımızın milli birliğimizi ve ülke bütünlüğümüzü parçalamaya çalışan bu kimselerin tahriklerine aldanmamalarını, öfke ve kinlerini yenmelerini, sağduyu ile hareket etmelerini beklemekteyiz.

"Yurdunu işgalden kurtarmak, her ülke yurttaşının hakkı, hatta görevidir"

AYDINLIK: Afganistan'da Rus işgalcilerine karşı savaşan Müslüman örgüt ve güçlere bazıları "gerici" suçlaması yöneltiyorlar. Bu konudaki görüşünüzü rica edebilir miyiz?

T. ALTIKULAÇ: Yabancı güçler tarafından işgale uğrayan yurdunu, düşmana karşı savunmak ve işgalden kurtarmak her ülke yurttaşının hakkı, hatta görevidir. Bu itibarla, Rus işgalcilerine karşı savaşan Afganlı Müslüman mücahitlerin gericilikle suçlanması onlara karşı bir haksızlıktır.

Perinçek...

(Baştarafı 1. sayfada)

Emekli Demiryolları işçileri arasında bir de kadın var. Erkek arkadaşları ödemede ona öncelik verilmesini istediler, ama parasını isteyince küfür işitti. (Fotoğraf: AYDINLIK)

Çorum'da...

(Devamı sa. 6 sü. 1'de)

layların kışkırtıcı bazi grupların tertibi olduğu fikrinde birleştiler. Bazı köy muhtarları köylülerin polise güvensizlikten şehre inmediklerinden, sebze getiremediklerinden şikayet ettiler. Polislerin köylerden gelenlere "Alevi misin Sünni misin, sağcı mısın, solcu musun?" gibi sorular yönelttiklerini söylediler. Alay Komutanı ise konuşmasında, kimsenin birbirinin dini inançlarına ve siyasi görüşlerine karışmaya, saygısızlık etmeye hakkı olmadığını, görüş ayrılıkları olmadan demokrasi olamayacağını, olayların asılsız söylentilerden doğan bir tertip olduğunu belirtti. Kimsenin birtakım söylentilere kapılarak köylerden şehre inmemesini, muhtarların köylerine gelen yabancılara dikkat etmelerini istedi.

Öte yandan muhabirlerimizin

Sendikacılar...

(Baştarafı 3. sayfada)

TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANI İBRAHİM DENİZCİER

"Asgari ücret tabiyki günün koşullarına göre tespit edilmelidir. Ancak şu an toplusözleşme görüşmeleri bitirilmeden asgari ücret konusunda bir yorum yapmak istemem. Fakat asgari ücretle çalışan yüzbinlerce işçinin varlığı göz önüne alınırsa asgari ücretin vakit geçirilmeden ele alınması gerekmektedir. Zaten tüm siyasi parti başkan ve yöneticileri sosyal içerikli yasaların çıkartılması konusunda bize söz vermişlerdir. Verilen bu sözün yerine getirilmesini sabırsızlıkla bekliyoruz.

Sendikacı olarak görüşümü belirtmek sakıncalı olur ama şahsi görüşümü sorarsanız tespit edilecek asgari ücret, bugünkü asgari ücretin en az 3-5 katı olmalıdır."

ÇİMSE-İŞ SENDİKASI GENEL SEKRETERİ VELİ EKER:

"Bugün, 1475 sayılı yasanın 33. maddesinde yer alan Asgari Ücret Tespit Komisyonu, top-

İran'daki...

(Baştarafı 3. sayfada)

layın İran'daki yankıları da geniş oldu. Tahran'da halk evlerin damlarından Allahüekber diyerek dua etti. Bazı gazeteler darbe ile ilgili özel sayılar çıkardılar. Beni Sadr'ı destekleyen İslam Devrimi gazetesi darbe girişimine karıştıkları için 500'e yakın kişinin tutuklandığını yazdı.

Öte yandan, Fransa Radyosuna bir demeç veren İran'ın eski Başbakanlarından Şahpur Bahtiyar, İran'da kendine bağlı sivil

Cumhurbaşkanı...

(Devamı sa. 6 sü. 1'de)

Giresun'daki MHP'lilere göre Türkeş'in görüşlerini benimsemek "İslamın Altıncı Şartı" ymış

BULANCAK (ÖZEL)

«Demirel kıdem...

(Baştarafı 1. sayfada)

kiye'de 2000'e yaklaşıyor. Ankara'dakiler de 190 kadar. Ankaralı emekliler birarada oldukları için "Kıdem tazminatı alma mücadelesi"nin de öncülüğünü yapıyorlar.

Şu işe bakın ki 25 yıl, 30 yıl bu memlekete hizmet vermiş, ömrünü demiryollarında, devlet kapısında tüketmiş insanlar en doğal hakları olan kıdem tazminatlarını bile her gün kapı kapı dolaşarak, mücadele vererek almak zorunda kalıyorlar bugün..

Emekli işçiler anlatıyor:

"Bakın bizler 1 Ocak 1980'de emekli olduk, aradan 7 ay geçti hâlâ beş kuruş para alamadık. Başbakan, Türk-İş'te söz vermişti. 4 Haziran'dan itibaren ödenecek diye, ama sözünü tutmadı. Şimdi Başbakanlığa, TCDD Genel Müdürlüğüne, Türk-İş'e başvuruyoruz. Hiç bir sonuç yok. Bu parayı ne zaman alacağımızı da bize kimse açıklamıyor."

Emekli işçiler bir hesap yapmışlar, bu hesaba göre devletten alacakları paranın 25 bin lirası her ay artan fiyatlar karşısında eriyip gidiyor. Son 24 Ocak devalüasyonu ile tazminatların yarı yarıya değer kaybetmesi de ayrı bir sorun. Bu gelir farkı kaybını kim ödeyecek? Demirel mi?...

MÜDÜRLÜKTEN KOVULAN HATİCE BACI

Büyük çoğunluğu erkek olan emekli demiryolu işçileri arasında bir de kadın işçi var. Adı Hatice Onaylar. Erkek işçiler, onun da her gün kendileriyle birlikte kapı kapı dolaşması için ödemede ona öncelik verilmesini istemişler. Ama bu da gerçekleşmemiş. Hatice Bacı TCDD İç İşletmeleri Tahakkuk Muhasebe Müdürlüğünde karşılaştığı muameleyi şöyle anlattı:

"Beni bir kaç gün oyaladılar en son geçen cuma gel dediler. Gittim bir daha anlattım. Kiradayım, mazlum durumdayım ekmek alacak param yok dedim. Raşit bey (Tahakkuk Müdürü Raşit Kantar) bana 'Sen hangi partidensin' diye sordu. Ben parti marti bilmem. Ben ekmeğimi istiyorum deyince 'S...ol" diye beni kovdu. Ben de ağlaya ağlaya oradan ayrıldım. Beni niye kovuyor. Bu para hakkım değil mi?" Buyrun sayın yetkililer, Hatice Bacı'nın sorusuna siz cevap verin...

TRT'CİLER KAÇIYOR

Biz emekli işçilerle sohbet ederken TRT'ciler iniyor, yukarıdaki toplantıdan. Emekli işçiler TRT ekibinden kendi sorunlarını da dile getirmesini rica ediyorlar. Ama TRT ekibi "Size TV'de yer vermezler" deyip ayrılıyor.

"Demirel her gün çıkıp bir yığın yalan söylüyor, söz verip tutmuyor. Bize gelince yok değil mi! diyor bir emekli işçi. İşte asıl gerçek burada, gelip çekseniz bizim halimizi!."

Emekli işçilerin diğer bir sorunu da tazminatlarının nasıl vergilendirileceği konusu. Maliye'nin 127 sayılı yeni tebliğinin nisandan bu yana geçerli olacağı söyleniyor. Ya daha önce emekli olanlar? Emekliler bunun da bir an önce açıklığa kavuşmasını ve yeni vergilendirmenin kendilerine de uygulanmasını istiyorlar.

Evet, yıllarca demiryollarının daha iyi çalışması için ter döken işçiler, şimdi de zaten enflasyon tarafından her gün eritilip yokedilen kıdem tazminatlarını alabilmek için ter döküyorlar. Bakalım daha ne kadar bekleyecekler?

«Oğlumuzun...

(Baştarafı 3. sayfada)

zu 3 kurşunla öldürdü."

Böyle anlatıyor Yazıcı ailesi, 20 yaşında ve bir çocuk babası oğulları Ali Bektaş Yazıcı'nın komandolarca öldürülüşünü.

Katilin cinayetten sonra MHP Bakırköy İlçesine doğru kaçtığı...

...nin bile mahalleyi terkettiğini, Bahçelievler Polis Karakolunda bulunan bazı Pol-Bir'li polislerin komandoları himaye ettiğini anlatıyorlar. Öldürülen Ali Bektaş Yazıcı'nın bir akrabası ise, cinayeti duyunca olay yerine koşmaya başladığını, fakat yolda kendisini MHP binası önünde nöbet tutan bir jandarmanın çevirerek "Sen o teşkilattan mısın? Söyle arkadaşların kaçsınlar, şimdi gelip hepsini götürecekler" dediğini anlatıyor.

Mahalle sakinleri, Bahçelievler'de tanınan ve sevilen CHP Belediye Meclisi üyesi bir şahsın oğlunu öldürmekle, komandoların mahalle halkını pasifize etmeyi amaçladığını belirtiyorlar ve "MHP'nin mahalleye yönelik zorbalığı esnafa zorla gazete satarak haraç toplamaları önlensin. Yetkilileri uyarıyoruz" diyorlar.

CENAZE BUGÜN KALDIRILACAK

Ali Bektaş Yazıcı'nın cenazesi bugün morgdan alınarak Fatih Camisinde kılınacak namazdan sonra kaldırılacak. Ali Bektaş Yazıcı ile aynı gün Fatih'te MHP'li caniler tarafından öldürülen CHP Fatih İlçesi eski Başkanı Ali İhsan Gencer'in cenazesi de bugün Fatih Camisinden kaldırılacak.

MHP Ankara'nın...

(Baştarafı 3. sayfada)

di.

Mahalle muhtarı ve MHP'lilerin "Alevileri ve komünistleri yok edeceğiz" diyerek kışkırtmalar yaptığı ve büyük çaplı saldırılara hazırlandıkları öğrenildi.

Vatandaşlar mahallede durumun çok gergin olduğunu bildirerek, önlem alınmasını istediler.

SEYRANBAĞLARI'NDA

Ramazan yaklaştıkça MHP'lilerin ülke çapında giriştikleri kışkırtma ve tertiplere son günlerde Ankara'da sahne olmaya başladı.

Göltepe'de bazı MHP'liler "teravi namazı kılınırken Alevi komünistler camiyi bombalayacak, yakıp, yıkacak" diye propaganda yapıyorlar. Dikmen Karapınar Mahallesinde de cami imamı açıkça "Alevi komünistleri öldürenlerin eli yeşerir cennete gider" şeklinde vaaz veriyor.

Seyranbağlarında iki gün içinde 8 dükkan tahrip edildi, kundaklandı. Dükkanlar ağır hasar gördü, esnaf perişan oldu. Savcılık soruşturmasına göre aynı gece içinde Seyranbağları ve civar mahallelerde 20'den fazla dükkan yakıldı. Bu dükkanları da aynı saldırgan grubun yaktığı sanılıyor.

Yine Bağcılar semtinde 11 Temmuz günü, MHP'li bir bekçinin durakta taranarak öldürülmesi üzerine, hava gerginleşti. MHP'liler "Komünistler Çinçin'de bildiri dağıttılar, tüm Sünnileri Ramazanda öldüreceklermiş" şeklinde propaganda yapıyorlar. "Bağcılar son durak kızılbaşların durağı oradakilerin hepsi öldürülmeli" şeklinde sözler yayıyorlar. Bazı güvenlik görevlileri ise, gözaltına alınan bir kısım Alevi vatandaşa "Burada üç Müslüman öldü, siz Müslüman değilmisiniz" gibi sözler söylediler.

Arap ülkeleri...

(Baştarafı 3. sayfada)

sine karar verdiler.

SEDAT-ANDERSON GÖRÜŞMESİ

ABD'de bağımsız Başkan adayı John Anderson, Mısır Devlet Başkanı Sedat ile görüştü. Sedat görüşmeden memnun olduğunu açıklamasına rağmen, Mısır basını ve yetkilileri, Anderson'un İsrail'deki tutumunu eleştiriyor. Anderson İsrail'de, Kudüs'ün İsrail'in başkenti olmasını ve yerleşim merkezleri siyasetini destekler bir tutum almıştı.

Öte yandan, Enver Sedat, Anderson'a Sovyet yayılmacılığına karşı ABD'nin Mısır'dan yararlanabileceği konusunda bir kez daha güvence verdi.

TİKP İçel...

(Baştarafı 3. sayfada)

öldürülmüştür, Kavaklı'da Aziz Akpınar isimli genç MHP'li bekçi Osman Sarıkaya tarafından vurulmuştur. Çetvel Karakolunu basan ÜYD'liler 7 kişiyi kaçırmış ve karolda bulunan polisler müdahale etmemiştir. Halkın polise güveni kalmamıştır. Bilgi vermemenin altında bu gerçek yatmaktadır"

Halka devlet terörünün uygulandığını da belirten Fatih Atilla MHP'nin Makam ve Çetvel semtlerini kurtarılmış bölge ilan ettiğini ve şimdiye kadar herhangi bir tedbirin alınmadığını söyledi.

AP İlçe Başkanı ise yaptığı konuşmada, "Aşırı sağ ve aşırı solu suçlayarak "Elbirliği ile anarşiyi önleyelim" dedi. Daha sonra söz alan CHP İlçe Başkanı "Geçmişi bir kenara bırakalım, ilerde ne yapabileceğimizi tartışalım" dedi. İlçe Başkanı kendisi ve Belediye Başkanı hakkında ölüm tehdidini içeren bildirilerin dağıtıldığını söyledikten sonra bildirinin bir örneğini Valiye verdi.

MHP İlçe Başkanı ise yaptığı konuşmada, Vali ve Kaymakamı suçladı. İlçe Başkanı konuşmasında kendi kurtarılmış bölgelerini gözden gizlemek için Musalla Mahallesini hedef gösterdi.

Emniyet Amiri ve Emniyet Müdürü de, emniyet güçlerinin halka ateş ettiği iddiaları karşısında emniyet güçlerini savundular ve güvenlik kuvvetlerinin canını koruğunu ileri sürdüler. Konuşmalarda TİKP'nin diğer sol grupları koltuğunun altına aldığı ve onları kışkırttığı da öne sürüldü.

Emniyet Amiri, konuşmasında gazetemizin "Tarsus'ta MHP'nin kurtarılmış bölgeleri" ile ilgili olarak yaptığı yayına da çattı.

Toplantı sonucunda ortak bir bildiri veya tavır tespit edilmedi. Bu arada CHP'li muhtarların TİKP yöneticileri ile tanıştıklarını ve konuşmayı çok beğendiklerini söyledikleri görüldü.

MHP'li Müdür Vekili, okul mühüründeki sola bakan ay-yıldızı sağa çevirdi

İSTANBUL (ÖZEL)

AP hükümeti döneminde Vefa Lisesi Müdür Vekilliğine getirilen Celal Gürbüz, bir duyuru yayınlayarak, okul mühüründeki sola bakan ay-yıldızın sağa çevrildiğini açıkladı.

"Okulumuzun AY-YILDIZI sola bakan mühürü iptal edilmiş olup, 17.6.1980 tarihinden itibaren AY-YILDIZI sağa bakan mühür kullanılacaktır. Duyurulur."

MHP'li olduğu belirtilen Müdür Vekilinin, bu yeni uygulaması öğrenciler ve veliler tarafından tepkiyle karşılandı.

SDP Onur...

(Baştarafı 1. sayfada)

07.30'da evinin önünde uğradığı faşist saldırı sonucu yaralanarak tedavi edildiği Hacettepe Hastanesinde kurtarılamayarak hayatını kaybetti. Ejder İme saldırıda göğsünden 3 kurşun yarası almış, önce Ankara Hastanesine götürülmüş, daha sonra da Hacettepe Hastanesine kaldırılmıştı.

Ejder İme eski TİP içinde çalışmış, Elazığ İl Örgütünde görev almıştı. 12 Mart döneminde sıkıyönetim mahkemesince 10 yıla mahkum edilen İme, SDP'nin Ankara İl Başkanlığı görevinde de bulunmuştu.

Ejder İme'nin cenazesi 15 Temmuz Salı günü Maltepe Camisinden kaldırılacak.

Ölüm haberi üzerine parti yetkilileriyle birlikte İme'nin evine giden ve ailesiyle görüşen SDP Genel Başkanı Cenan Bıçakçı, şunları söyledi:

"Ejder İme, davasına inanmış, mücadeleci bir arkadaşımızdı. Bağımsız Türkiye sosyalizmi için uzun yıllar hayatını ortaya koymuş bir halk devrimcisiydi. Bugün uğruna can verdiği özlemler mutlaka gerçekleşecektir. Ülkemiz bağımlı olmaktan kurtarılacak, sırtını yerli ve yabancı sermaye çevrelerine dayayan silahlı eşkiyaların varlığına son verilecektir. Emekçilerin iktidarındaki ülkemizde, halkımızın gerçekten mutlu yaşayacağı günlere bu yollardan geçerek varacağız. Her türlü eşkiya saldırılarına göğüs gererek, canımızı ortaya koyarak varacağız. Ama mutlaka, mutlu insanların yaşadığı bir ülke yaratacağız."

MAMAK'TA POLİS OTOBÜSÜ TARANDI

Ankara Mamak'ta dün saat 12.15 sularında bir toplum polisi otobüsüne makinalı tüfeklerle ateş açıldı. Klaşinkof olduğu bildirilen tüfeklerle taranan 06 AA 968 plakalı otobüste bulunanlardan toplum polisi Hamza Metin ve Mamak Karakoluna bağlı bekçi Ramazan Kandemir ağır varalandılar.

PAZAR YERİNDE PUSU

Ankara'da önceki gün sabah Mamak pazarı yerinde pusu kuran 16-17 yaşında bir genç dört kişiyi yaraladı. Saat 8 sularında pazara gelen Enis Teke, Ahmet Kalsu ve Cengiz Cankurt'un üzerine ateş açan kimliği belirlenemeyen kahverengi elbiseli şahıs bu kişilerin yanı sıra Veysel Tuğrul adındaki pazarcıyı da yaraladı. Enik Teke'nin durumunun ciddi olduğu öğrenildi.

"KURTARILMIŞ DEVLET DAİRELERİ"

Makina Mühendisleri Odası Başkanı Ömer Çiftçi yaptığı açıklamada kurtarılmış bölgelerden sonra, hükümetin teşvikiyle bir de kurtarılmış devlet daireleri oluşturulmak istendiğini belirtti.

Açıklamada, DSİ Genel Müdürlüğüne "güvenlik görevlisi" adı altında 15-20 kişilik faşist bir grubun yerleştirildiği, bunların çalışanlara yönelttiği saldırılar sırasında, Oda üyesi Mehmet Yiğitaslan'ın başından aldığı yara sonucu komaya girdiği kaydedildi.

ESKİŞEHİR'DE BİR YURTTAŞ ÖLDÜRÜLDÜ

Eskişehir Gündoğdu Mahallesinde evine gitmekte olan Yaşar Özgür adlı bir yurttaş önceki gece saat 23.30 sıralarında kimlikleri belirlenemeyen iki saldırganın açtığı ateş sonucu olay yerinde can verdi.

ÇUBUKLU PETROL OFİS ANA DEPOSUNDAKİ FAŞİST SALDIRILAR

MHP'li faşistler İstanbul Çubuklu Petrol Ofis Ana Deposunda çalışan işçiler üzerindeki baskılarını yoğunlaştırıyorlar. Geçtiğimiz günlerde bir işçinin elindeki Cumhuriyet gazetesini alıp yırtan saldırganlar daha sonraki günlerde de TİKP taraftarı Halil Alkan'a gazetemizi okuduğu için saldırdılar. İskenderun'dan İstanbul'a sürgün edilen bir işçi de başını Mustafa adlı bir MHP'linin çektiği saldırgan grup tarafından ölümle tehdit edildi.

Son günlerde gelişen olaylarla ilgili olarak gazetemize bir açıklama yapan işçiler, saldırganları tespit ettiklerini, saldırıların artması halinde bu kişileri isim isim yetkili makamlara açıklayacaklarını ve cezalandırılmalarını isteyeceklerini bildirdiler. Ölümle tehdit edilen işçiler bütün işçi kitlesinin olaylardan rahatsız ve huzursuz olduğunu da belirttiler.

Mısır Elçiliğini basan örgüt Türkiye'yi tehdit etti

BEYRUT (REU/AA)

ANKARA'daki Mısır Büyükelçiliği baskınının birinci yıldönümünde bir bildiri yayınlayan "Filistin Devriminin Kartalları" adlı yasa dışı örgüt, Türkiye'de tutuklu bulunan 4 Arap tedhişçinin serbest bırakılmaması halinde, Türkiye'nin yabancı ülkelerdeki çıkarlarının tehlikeye düşeceğini öne sürdü.

Beyrut'taki Reuter ajansı bürosuna gönderilen ve tehdit niteliği taşıyan bildiride, Ankara baskınının Enver Sedat yönetimine ve Camp David Anlaşmalarına karşı yapılan ilk saldırı olduğu belirtilerek şöyle dendi: "Türkiye'de hapis yatan kahraman arkadaşlarımızı gösterdikleri sebattan dolayı kutlarız. Kahraman yoldaşlarımızın tutuklu kalması halinde Türkiye'nin tüm dış çıkarlarının tehdit altında bulunacağını bildiririz."

Fatsa'da...

(Devamı sa. 6 sü. 1'de)

ğu ileri sürülüyor. Belediyede çalışan çok sayıda işçi ve memur, kısa adı DEMAS olan Su Ürünleri Değerlendirme Kooperatifinden Cemal Asanki ve 4-5 işçi de gözaltına alındı.

FATSA'DA CADDELER BOMBOŞTU

Operasyon sırasında sokağa çıkma yasağı konduğundan Fatsa'da caddeler terkedilmiş bir şehir görünümünde. Zaman zaman eş ve yakınlarını aramak üzere Kurum önünde görülen kadınlar ve şehir dışına çıkmak isteyen ve yükleriyle terminal önünde bekleşen işçilerden başka kimse görülmüyor.

Sokağa çıkma yasağı nedeniyle Zafer Eczanesinin açık bulunmasına rağmen kimse ilaç ihtiyacını karşılamak için evinden çıkamıyor. Eczane sahibi Necati Sönmez diğer nöbetçi günlere göre operasyon günlerinde yüzde 5 oranında satış yapıldığını belirtti.

Açık olan fırınların önünde panzerli polisler nöbet tutuyorlar. Bu arada askeri kuvvetlerin bazı aşırı davranışlarda bulundukları gözlendi. 52 AS 781 plakalı özel otomobiliyle İstanbul'a gitmekte olan bir yurttaş yolda gözaltına alındı, otomobilinin bagajı kırılarak arandı. Bu olay ilçede tepki yarattı.

Yeni getirilen uygulama sonucu, sırada bekleyen yüzbinlerce yurttaş artık telefon alamayacak

İSTANBUL (ÖZEL)

TELEFON tesis ve nakillerinde getirilen yeni uygulama sonucu, telefon almak için sırada bekleyen yüzbinlerce yurttaş artık hiç bir zaman telefon sahibi olamayacaklar. Yeni sistemden ancak maddi durumu iyi olanlar yararlanabilecekler ve telefon alabilecekler.

Sadece İstanbul'da yarım milyon civarında yurttaşın telefon almak için sıra beklediği ülkemizde, birçok yurttaşın mağduriyetine yol açacak yeni sistemin uygulaması şöyle olacak:

Telefon ve teleks almak veya nakil yaptırmak isteyenler, arzularına göre birinci, ikinci veya üçüncü dereceden sıraya girecekler.

Telefon almak için 1. dereceden sıraya girenlere 6 ay içinde mutlaka telefon bağlanacak, ancak normal tesis ücretinin 6 katı ücret ödenecek. Bu da 90 bin lira yapıyor.

2. dereceden sıraya girenlere 1 sene içinde telefon bağlanacak normal tesis ücretinin 5 katı olan 75 bin lira ödenecek.

Normal tesis ücretinin 4 katı ücret ödeyecek olan ve 3. dereceden sıraya girenlere ise telefon bağlanma süresi belirsiz olacak.

Telefon nakillerinde de, aynı santral dahilinde yapılan nakillerde 1. dereceden olanlardan 9 bin, 2. dereceden olanlardan 6 bin, 3. dereceden olanlardan 3 bin lira alınacak. Farklı santral nakillerinde ise 1. derece ücreti 45 bin, 2. derece 37 bin 500, 3. derece ücreti 30 bin lira olacak.

Teleks tesis ücretleri de şöyle:

1. dereceden alanlar 1 milyon
2. dereceden alanlar 800 bin
3. dereceden alanlar 600 bin lira.

Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Doğan: "Küçük toprak sahiplerinin elindeki topraklar azalıyor"

ANKARA (ÖZEL)

ANTALYA Odasının bölge toplantısında konuşan Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Sami Doğan, son on yıllık dönemde Türkiye'de topraklarda parçalanma ve mülksüzleşme eğilimleri gözlenirken, büyük toprak sahipliğinde yığılma olduğunu söyledi.

Emekçi halkın çıkarlarıyla çelişen bu yapının değiştirilmesi için Odanın çaba göstereceğini belirten Doğan "Çünkü bu çalışmaların başarısı, tarımsal üretim artışının sağlanmasının ötesinde, yoksul kır emekçilerinin toplumsal ve siyasal etkinliklerinin artmasının da sağlayacaktır. Bu ise faşizmin kaynağının kurutulması ve siyasal demokrasinin toplumun en geniş kisimi içerisinde kök salarak güçlenmesi demektir" dedi.

Ekrem Ceyhun Macaristan'a gitti

ANKARA (ÖZEL)

DEVLET Bakanı Ekrem Ceyhun başkanlığındaki bir heyet, Türk-Macar Karma Komisyonunun üçüncü dönem toplantılarına katılmak üzere Macaristan'ın başkenti Budapeşte'ye gitti.

Toplantılarda iki ülke arasındaki ekonomik işbirliği anlaşması çerçevesinde ilişkilerin geliştirilmesi üzerinde durularak ilaç, ampul, demiryolu yapımı gibi alanlarda işbirliği olanakları araştırılacak.

MEHMET SEYDA ROMANCI GÜNLÜĞÜ

İyi bir gülmece

... yazarı olmak istiyorsanız, bu sizin elinizdedir. Her iş gibi bu işin de birkaç püf noktası diyeceğim, birkaç basit formülü olduğunu düşünmekle işe başlayabilirsiniz. Gülmece yazarlığı gerçi bir yetenek işidir, ama bizdeki olaylara, durumlara üstünkörü bir göz atmanız bile iyi bir gülmece yazarı olmanız için yeterlidir.

Önünüze önce bir yazı makinesi, o yoksa elinize bir kağıt kalem almalısınız. Herhangi bir kalem alabilirsiniz. İşte bu çok önemli bir noktadır, kesinlikle savsaklamaya gelmez. Kağıdı kalemi aldınız peki şimdi ne yapacaksınız? Basittir uzun boylu düşünmeye değmez; ciddi ama çok ciddi bir konu ve bu çok ciddi konuda uygun çok ciddi bir kahraman tasarlayacaksınız. Ya da tasarlamaya kalkışmayın gazetelere bakın. Gazetelerde ciddi ciddi konuşan bayağı ciddi adam fotoğrafları göreceksiniz. Bunlardan birini hemen gazeteden keserek karşınıza alın. Ona o günkü sözleri için gözlerinizi kısarak, daha önceki sözlerini anımsayıp gözlerinizi açarak dikkatle bakın. Araya bir zamanlama koyun ve ona o arada aklınıza gelen çeşitli sorular sorun. Bu zaman sırasına göre, vereceği yanıtları alt alta yazın. İşte gülmeci öğesini can alacak noktasından yakaladınız gitti! Çok ciddi adam, sizi ve okuyucularınızı güldürecek kertilebilir...

Peki ğer bu iş size biraz güç geldiyse adamı bir yana bırakıp, gidişatı parmağınıza dolayın. Bu yönteme temel ilkeniz "Herkes gider Mersin'e, biz gideriz tersine!" atasözü olmalıdır. Biz sürekli olarak acaba niçin tersine gidiyoruz? Araştırmalarınızın olumlu bir sonuca ulaşması için şu bir kaç soru yeterlidir: Mersin uzak, ondan mı? Mersin'i sevmiyoruz, ondan mı? Huyumuzun tersliğinden mi? Terslik başkalarında mı, bizde mi?

Bunlar gerçi ufak tefek sorulardır ama hasraltı etmeye gelmeyen sorulardır.

Gülmece yazarlığında iki çeşit gözlük kullanılır. Birinci gözlük yakında da değindiğimiz gibi her işi,her şeyi tersine almaktır. Ağzının tersi gülleri ise, güldürünün tersi ağlatıdır nitekim. İnsanın çok gülerken gözlerinden yaş gelmesi, ağlarken gülmeye başlaması bu yüzdendir.

İkinci gözlük abartma gözlüğüdür. Herhangi bir olayı herhangi bir kimseyi gereksizce abartırız mı, gözünüzde büyütünüz mü, en başta kendinizi, sonra da o olayı ya da kimseyi çok gülünç duruma sokmuş olursunuz. Düşmanlarınız şu yana, en çok dostlarınız sevinirler, güleler bunu. İmdi, bir anımızı anlatarak gülme mekanizmanın iç yüzünü belirtmeye çalışalım: Pi tarihinde Nişantaşı durağında kırmızı renk bir birinci mevki tramvay kalkmak üzereydi. Yerlerde iki karış kar. Apartmanların birinden melon şapkalı, eli cantalı, paltosu kürk yakalı bir beyefendi çıkıp tramvaya koştu. Vatmanın ayrandan onu görmüş olması gerekir, ama nedense görmez yanına rastladı. Beyefendinin tam binecegi sırada arabanın birden kalkmasıyla ayağı boşluğa geldi. Çanta bir yana melon şapka bir yana, ayakları da havaya geldi. Gözlerimizden yaş gelene dek gülmüştük. Oya bu eli bakraçlı-gülümlü bir sütçü olsaydı, elbette gülmeyecek, çok üzülecek, vatmana da kızacaktık.

Burada bizi güldüren şey, bir fiyakanın bozulmasıdır.

Öyleyse gülmece yazarlığının kökeninde, kaynağında fiyakacıların fiyakalarını bozmak yatar,diyebiliriz.

Ta yukardan beri, bir iki ana kural gösterip size gülmece yazarlığının çok kolay olduğunu anlatmaya çalıştık. Her şeye karşın gene de güç geliyorsa son kez bir yol-yöntem-kural daha gösterelim: Ünlü gülmece yazarlarının yazılarının üstlerindeki ya da altlarındaki adları silip, oraya kendi adınızı yazarak, siz de pekala bir gülmece yazarı olabilirsiniz.

KAZIK

Dilimizde zengin, ne yeşili deyimleriyle yerleşip kökleşmiş sözcüklerden biri olan "kazık" sözcüğü bize Yamanistan'dan gelmiştir. Yamanistan'da her şey kazıkla ölçülür, kazıkla yapılırdı. Eş dost ve yakınlar arasında hatır gözetir kazıklar atılır. Çocuk yaşlardan başlatılıp mezara dek süren kazıklama eğitimleri kazıklanmakazıklatma eğitimleri bu ülkedeki insanların gözünü hiçbir şey yıldırmaz hale getirmesini sağlamıştır. Ne var ki kimi tarih bilginleri ve coğrafyacılar böyle bir ülkenin yeryüzünde hiç bir zaman olmadığını ileri sürmeye koyulmuşlardır. Yanlıştır. Yamanistan adlı bir ülke şimdilerde bulunmasa bile bu dünyadan gelmiş ve geçmiştir. Ayrıca adı geçen ülkenin törelerini, en küçük ayrıntısına varıncaya değin, yarıklıyı daha varlıklı, yoksulu daha yoksul kılmak pahasına tasarlanan kazık modellerine, her çil bir çift eldivenin iki teki gibi uygun düşmüştür.

Kazık bizde toprağa çakılmak üzere hazırlanmış ucu sivri çubuk anlamında kullanıldı ilkin. Atalarımız öncelikle çadır kazığı yaptılar ve çadırları kazıkladılar. Sonraları bir seyden ürküp de sağa sola kaçışan hayvanları da sağlamca kazığa bağlamayı akıl ettiler. Daha sonra sıra sulak ve batak yerlerde kazıklar üzerinde kurulmuş kazıklarla geldi. Son yıllarda ak sok kullanılan "Kiralar çok kazık" sözü, işte, herkese bu barmakların bilinçaltında kalmış bulanık görüntülerini anımsatmaktadır. Eskiden kazıklar üzerine kurulu yüksek barmaklar el birliği ile kurulur, el birliği ile sökülürdü. Şimdi ise kazığı sade ce sahipleri atmakta, kirası bunu söküp çıkaramamaktadır.

Atalarımız sporu güreş bugün için de geçerlidir. Serbest ve greko-romen stillerinde başarılı olamasak bile yağlı güreşlerde o gün bugün çok başarılıyızdır. Çünkü bu güreşi yalnız kendi aramızda yapar, araya yabancı sokmaz ve karıştırmayız. Yabancılar bu daldaki güreşlerimizi seyredip bize "aferin" çekmekle yetinirler. İşte böylece yağlı güreşe girenlerin elini hasmının kıspeti içine sokmasına dahi kazık denir. Demek ki biz kazığı güreşe de geçirmişizdir.

Buncağızla kalsak gene iyi, ama çok yaşama inadına tutulmuş bunaklara "İsmail kazık kazık kazacak" demişizdir. Çocuklarımız büyüyüp serpildiklerinde "Maşallah kazık kadar oldu" deyip göğüs gerişimizdir. "Kazık kesildi" denilince bir insanın ya şaşkınlıktan ya da korkudan donup kaldığını anlamış, kimi suçluların canlarını yağlı kazığa geçirtmişizdir.

Kazıkla şunca zamandır süregelen içli dışlı ilişkilerimiz ve bağlantılarımız her birimizde büyük bir mahkeme ve kazıklanmalara karşı bağışıklık yaratmıştır. Öyle ki bizi kazıklamayan birisini, doğal koşullarda geçen bir alışveriş bayağı yadırgamışızdır. Onunde sonunda kazıksız olamayan bir ilişkide kuşku sezinlemiş-mizdan, göremediğimizden, çekimizin bizi hiç bir zaman duymamışızdır.

(14 Haziran 1980)

Şenlikler olayı üzerine düşünceler (1) / Levent Soysal

Şenliklerde iki tür yozlaşma eğilimi var

SON yıllarda ülkemizde yoğun bir "Şenlikler/Festivaller" olayı yaşanıyor. Büyük kentlerden küçük kasabalara kadar hemen her yerde, özellikle yaz aylarında, bir "şenliğe", bir "festivale", bir "fuara" rastlamak olanaklı. Sayıca artışla birlikte gözlenen bir diğer olgu da hele yılda şenlik adlarının "Kültür-Sanat Şenliğine" dönüşmesi ve başlarına "Uluslararası" sözcüğünün eklenmesi. En önemlisi başlangıçta "yerel çabalar", "küçük çaplı etkinlikler" düzeyinden öte gidemeyen şenliklerin, bugün artık tüm olumlu ve olumsuz yanlarıyla birlikte Türkiye'nin kültür-sanat yaşamında yadsınamaz, gözardı edilemez bir boyuta ulaşmış olması.İşte, ülkemizdeki "şenlikler" olayının genel çerçevesi budur.

Neden 500'den fazla şenlik

ŞENLİK/fuar/festival sayısı gerçekten önemli boyutlara ulaşmış durumdadır. Sayı 500'ü aşmıştır ve artacağa benzemektedir. Artışı sağlayan etken yerel yönetimlerin iki temel nedenden dolayı şenlik düzenleme yoluna seçmeleridir.

a) Yerel yönetimlerin ekonomik-turistik açıdan canlılık kazanma çabaları.

b) "Yerel yönetimler yöre halkının yalnızca ekonomik gereksinmelerini değil, kültürel gereksinmelerini de karşılamak sorundadır" diye özetleyebileceğimiz bir görüşün yaygınlık kazanması. (*)

Bunlara ikinci, üçüncü dereceden nedenler olarak politik çıkar kaygılarını, yerel yöneticiler arası çekişmeleri, yarışmaları ve benzer mantıktan doğan nedenleri de katabiliriz.

Fakat salt yerel yönetimlerin bu yönelimi şenlikler olayındaki gelişmeyi açıklamaya yeterli değildir. Buna, bir ikinci, belki de belirleyici etken olarak, halk kitlelerinin bu tür etkinliklere gösterdiği ilgiyi eklemek zorundayız. Düzenlenen her şenlik yöre halkı için bir bağ kurabilmekte, şenlikteki etkinlikleri izleyecek seyirci kitlesi özel çabayı gerektirmeden, kolaylıkla oluşmaktadır. Nedeni çok açıktır: Gerek mevcut yönetimlerin kültür politikaları, gerekse ekonomik koşullar, emeğiyle, teri ile geçinen insanların kültür sanat etkinliklerinden yararlanmasını engellemektedir. Halkın ilgisinin gerekçesi kültürel olarak karşılanması olanaksızdır. Halk kitleleri de kendilerine sunulan bu tür etkinliklerdeki doğal olarak ilgi ile katılmaktadır. Halkın ilgisini gereken ilgiyi göstermektedir. Halkın ilgisini canlı tutan diğer bir neden de siyasal ve sosyal yapılarda yaşanan değişiklikler, şenlik varlığından artık haberdardırlar, onun önemini gün geçtikçe kavramaktadırlar.

Bugünkü durum

ŞENLİK olayının altında yatan itici güçleri böylece belirledikten sonra bugünkü durumun ne olduğuna bakalım. İki gruba ayırabiliriz şenlikleri:

1. Eğlence yanı ağır basan şenlikler: Bunların başında çeşitli kasabalarda ve küçük kentlerde yapılan, turist çekmeyi amaçlayan çoğu kez adını yörenin ünlü bir ürününden alan şenlikler gelmektedir. Örnek olarak, Akçay, Mersin, Kuşadası festivallerini kiraz, kaplıca, kavun, havuç şenliklerini sayabiliriz. Tüm bu grubu fuarlar çerçevesinde yer alan kültürel etkinlikleri de sokabiliriz. Bursa, Balıkesir, Tatvan (geçenyıl tasarlandı fakat gerçekleşmedi) fuarları bünyesinde düzenlenen ulusal ya da uluslararası folklor gösterileri gibi.

Buralarda festivalin yöreye yerli-yabancı turist çekme yönü önem kazanmakta etkinliklerin ağırlığını halk oyunları oluşturmaktadır. Hafif müzikten, klasik Türk müziğine kadar sahnelenin ünlü sanatçılarına programda mutlaka yer verme eğilimi gözlenmektedir. Yer yer şenliği "ciddi kültürel etkinliklerin yer aldığı bir şenlik" yapma çabaları ortaya çıkmaktadır. Fakat çoğunun genel yapısı televizyonda ve sık sık gördüğümüz "sahnelemenizin hanımefendi sanatçıların", "pop dünyamızın yıldızlarını" ve de Ferdi Tayfur'u içeren programlardır. Genel olarak amaç eğlendirmek, halka hoşça vakit geçirtmek, ve hedeften yokundurlar. Bu türün en kötü örneği ise İzmir Fuarı Kültürparkta şenlikleri düzenleyenlerin ulusal ünvanlı da popüler düzeyde gösterileri, halk sanatçıları ve yerel ağrısı halkın gözünde en taze birer ''yıldız'' diye sundukları oldu.

2. Kültürel yönü ağır basan şenlikler: Bu grupta ise örnek olarak Sanat Şenliği" olan Kartal, Yakacık, Fatsa, Aydın, Yarımca(eski haliyle) vb. şenliklerle tarihimizde önemli bir yere sahip kişiler adına yapılan Hacı Bektaş, Pir Sultan Abdal, Karacaoğlan, Nasreddin Hoca Şenliklerini sayabiliriz. Ülkemizin en eski sinema şenliği olan Antalya şenliği, özel olarak Çocuk konusunu işleyen Çanakkale Tahta At Şenliği ve uzun süreli bir müdadelenin ürünü olan Bafa Gölünü kamulaştırılmasının kurtarılması olan Bafa Gölü Şenlikleri de bu grupta ele alınabilir.

Buralarda şenliğin kültürel ve sanatsal bir etkinlik olma yönü öne çekmektedir. Halkı yalnız eğlendirmekle yetinmeyip bilinçlendirme programı yer almakta, yine çoğu kez halk oyunlarını yeri ağırlıktadır, gösterilmektedir. Kolayca gözlenebilen bir özellik, bu gruptaki şenliklerin programları arasındaki benzerliktir. Hemen hemen hepsi (özel bir konuya yönelmiş olanlar-özel olarak belirli yerler verilerek olan Nasreddin Hoca Şenliği-dışında) üç-beş kalemde sayılabilecek etkinliklere ve aynı sanatçı ve yazarların yinelenen programlarına yer vermektedir. Aynı şenlikte yıldan yıla ya da bir şenlikten diğerine pek bir farklılık yoktur. Bu bir anlamda şenlik olayında ortaya çıkan tıkanıklığın, durgunluğun bir göstergesidir.

İki tür yozlaşma

ŞENLİK/festival olayının bugünkü durumundan kolayca bir sonuca gidilebilir. Kendiliğinden başlayan, kültür-sanat yaşantımıza canlılık hareketlilik getiren şenlikler gelişmeleri kendiliğinden ve şu andaki durumlarıyla sürdürürlerse kısa zamanda yozlaşacaklardır. Bunun belirtileri şimdiden gözlenebilmektedir.

Yozlaşma sorununu önce yaptığımız gruplandırmaya uygun olarak iki bölümde irdeleyebiliriz. Birinci tür yozlaşma eğilimi eğlence yönü ağır basan şenliklerde ortaya çıkan bir olgudur. Bu şenlik programının hazırlanmasında bir müzikholden ya da televizyondan farklı olmayan yapısıyla ve ancak kalman ve şenliği mevcut kültürel yapıyla şenliğin yapıları yapmadıkları özleme yani halkın kültürü) bütünleşmesidir. Sanat yerine yoz buruva feodal değerlerin yeni ve taşra kalıplarıyla "halkın ayağına" götürülmesidir. Sonuç "sahnelerin ünlü yıldızları, sanat gösterileri", disko/dolmuş müziği, kısaca İzmir Fuarının kötü kopyaları olacaktır.

İkinci tür yozlaşma eğiliminin görünümüyse geçen yılki Yakacık Şenliğinde en belirgin biçimde ortaya çıkan durumdur. Yani sahneye kitleden kopuk kof sahte sol sloganciliğının ağırlık bastığı "ilerici-sol'cu" diye adlandırılan bir program, sahne dışında da slogan yarışı ve kargaşadır. Burada da program ulusal-demokratik bir mücadeleden uzaktır. Sanat adına sunulan ürünlerle seyirciye ya bilinmesi gereken kesimleri parçalayan, ülkedeki gerici kargaşalığı körükleyen ya da pek açık olmayan luk adına Sovyetler Birliğini öven mesajlar iletilmeye çalışılmaktadır. Bir yandan da ne söylenen şarkı, ne oynanan oyun ülkedeki gerçeklikle bağdaşmaktadır. Sahneye çıkan eline geçirdiği mikrofondan istediği gibi konuşmakta, söylenenlerin, konuşulanların halk ilgilendirip, ilgilendirmediği, halkın ne dinlemek istediği pek önemsenmemektedir. Bir yazarımız sahnede "kısa konuşacağım" deyince izleyiciden rahatça "aman kısa olsun" tepkisi gelebilmektedir. Ve aynı seyiler yinelendikçe izleyicide usanç başlamaktadır.

Bu tür yozlaşmaya da şenliklerden örnekler verilebilir. Mersin Festivalinin pop şöleni sanat güneşlerinin dolu programı. Maltepe Festivalinin "Ohh...ohh..."lu, "Aldırma Gönül" söyleyen şarkıcıları, Yakacık Şenliğinin geçen yıl yaşadığımız olumsuz deneyi, Hacı Bektaş'ın ayağında tokya, bucin ve artanda anı montuyla "ilerici" şiirler bağıran sunucuve herkesin görüdü kitleden koparabilir gu, geçen yılki Antalya Şenliğinde Antalyalıların bile habersiz olması... Ve iki tür de yaşamış bir şenlik deneyi: Kiraz Şenliği olmaktan çıkıp, iki çeşit kültürel etkinlikle dolu şenliğe dönüştü, ama kısa sürede revizyonizmin cirit attığı Yarımca Kültür ve Sanat Şenliğinin daha sonra yağlı güreşe geri dönüşü, olağan bir dönüşümdür.

"İki tür yozlaşma" derken bunları birbirinden apayrı şeyler olarak ele almıyoruz. İki değişik biçimde ortaya çıkan yozlaşma da şenlik olayının olumlu yönlerini köreltme, onu kültürel yaşantıda bir hiç yapma çabası içindedir. Ve ortak bir açıyı kapıyı çekmektedir. Her iki halde de sunulanlar(ve sunulacak olanlar) halkın gereksinimi olan yaşam değildir.

(X) İstanbul Festivali gibi çıkış noktaları, amaçları ve yapıları farklı sanat olayları bu değerlendirmenin ve bu yazının kapsamı dışındadır.

Yarın: Neler yapılabilir?

AHMET NAİM'İN HİKAYELERİ — bir yudum soluk 15

Görüyor musun ateşnefes ne kadar fazla birikmiş

Çaproğlu, baş hizasında ve galerinin boyunca uzanıp giden hava borularının ek ve vana yerlerine kulağını vere vere önce geldiğimiz yönde, sonra da işçinin paydos edip geldiği tarafa doğru geziniyor. Az sonra onun uzaklardan yankılanan sesini duyuyoruz:

– Burada! Tesviyeciye haber salın, gelsin vanayı değiştirsin. Vananın klepesi kırılmış, burdan öteye hava geçmiyor.

Çaproğlu'na doğru yürüyoruz. Çaproğlu, iş başına hava geçmeyen vanayı gösteriyor ve bize:

– Ocakta öyle gelip geçici her ziyaretçinin rastlayamayacağı şeylere çattınız, diyor. Arızayı aramak için yukarı çıktığım zaman ölçtüm, grizu gerçekten fazla birikmiş. Biraz ileri doğru yürürsek size de gösteririm. Ama, daha ileri gidelim diye ısrar etmemek şartiyle... Şimdi yürürken lambalarımızı mümkün olduğu kadar yere yakın bulunduralım. Kısaca, lambalarınızın göbekten yukarıya kaldırılması yasak!

Bir süre sessizce yürüdük. Çaproğlu bir noktada durdu. Dibini yere sürercesine taşıdığı lambasını yukarı kaldırmaya başladı. Lamba yukarı doğru yükseldikçe, içindeki alev de kendi kendine büyümeye başladı; büyüdü, büyüdü, lamba omuz yüksekliğine çıktığı zaman fitilin çevresindeki boşluk, pembe ile mavi arası bir yalım parçasıyla doldu. Ne tatlı renk bu!..

Çaproğlu, lambayı biraz daha yükseltince, fitilin alevi sıçramaya, çıtırdamaya, lambanın boşluğunu dolduran o tatlı renkli yalım da ufalmaya başladı.Pop, pop, pop,... Çaproğlu lambasını aniden indirdi, önce ceketinin altına soktu, sonra dibini yere vurup söndürdü:

– Görüyor musunuz? Ateşnefes ne kadar fazla birikmiş. Gaz, havadan hafif olduğu için yükseldikçe kesafeti artıyor. Şu anda hepimizin hayatı, elimizdeki emniyet lambalarından birinin kafeslerindeki tek telin kopmuş olmasına veya kafeslerdeki bir milimetre genişliğindeki tek karelerin iki milimetreye genişlemiş olmasına bağlı. Görüyorsunuz, melun ateşnefes lambanın içine nasıl da doluyor! Fakat, çift kafeslerdeki ölçülü deliklerden alevi bir türlü dışarı çekemiyor. Bir çekebilse...

Etem Çavuş'un sözleri geliyor aklıma: "Bir kütledi mi, yerdeki demir raylar olmuş sana bir yumak makara tiresi!..."

Pop, pop, pop... Elimizdeki lambalar, yukarı kaldırmadığımız halde, aynı tatlı renkli alevin kafes boşluğuna dolmasından sonra, sönüyor.

Çaproğlu:

– Gaz her tarafı doldurmaya başladı, diyor. Bakın şimdi yerle tavan arasında fark kalmadı gibi bir şey, Şimdi ilerdeki ışıkları hedef tutup yürüyeceğiz. Ayaklarınızı demiryoluna dayayıp yürüyün, başka çare yok...

Dediğini yaptık yapmadık, birden, bir ışık fışkırdı aramızdan. Çaproğlu aynı anda haykırdı:

– Aman, ne yapıyorsunuz! Hiç burada elektrik lambası yakılır mı? Madem yaktınız, sakın söndürmeyin! lambayı yakıp söndürürken, düğme demiri ile pil arasında çakan küçük şerarecikten bile dahi bu melun ateşnefes patlayabilir. Şu farkında olmadan yaptığımız hareketle bizleri ve şu ilerde hiç bir şeyden habersiz bekleşen işçileri havaya uçurabilirdiniz!...

Çaproğlu'nun sesi, belli etmemek istemesine rağmen, çok öfkeli.

Çaproğlu'nun gelirken işaretlediği vanayı, ocak tesviyecisinin değiştirmeye çalıştığını görüyoruz.

Birkaç dolambaçlı yoldan sonra geniş bir galeriye çıktık. Yolda, katırların, sonra da cüce ocak lokomotiflerinin çektiği araba dizilerine rastladık. Ve nihayet saç dibine vardık. Oradan da uzunca bir varagel tırmandıktan sonra yeryüzünün temiz havası doldu ciğerlerimize. Gökyüzünü, güneşi, bulutları, toprağı, ağaçları, evleri yeniden görüyoruz; sanki ilk defa görüyormuşuz gibi...

Çaproğlu'na nasıl teşekkür edeceğimizi bilemiyoruz. Beraber resim çektirelim diyoruz. O, yüzünden eksilmeyen çocuksu tebessümü ile, zorlukla ikna oluyor. Her halinden belli ki, aklı orada, ateşnefesli başyukarıda kalmıştı. Biz, altı yüz yirmi beş metre yerin altına uzanacak olan "Uzun Mehmet" kuyusuna, oradan da şair madencinin kılavuzluğunda başka kuyulara yollanmak üzere ayrılırken, o, çıktığımız kuyunun yeraltına açılan karanlık ağzında tekrar gözden yitiyor...

Kozlu'daki Uzun Mehmet kuyusu, ağzında yükselen uzun kulesiyle ta uzaklardan göze çarpıyor. Kuyunun yanıbaşında büyücek bir yapı var. Bu yapı, kuyuya iniş-çıkışı sağlamakta olan asansörün kumanda odasıdır, başka bir ifadeyle vinç dairesi. Ancak, kuyu daha yeni delinmekte olduğu için, asansör çalışmıyor henüz. Biz, delinen bu kuyudan taş, toprak ve moloz yığınlarını dışarı çıkartmak için çalışıp duran kazı kovası ile aşağıya ineceğiz. Kazı kovası ancak üç kişi alabildiği için, kuyuya inmek isteyen diğer meraklılar, tepeden bizi izleyecekler, başka çare yok.

İşte, emniyet kuşakları. Bunları kemer gibi kuşandıktan sonra kancalarını kovayı kuyuya indiren çelik halata bağlayacağız. Ama denilebilir ki bunun ne yararı var? Kovayı dibe sarkıtacak olan kayış kopacak olsa, kovayla birlikte biz de aşağıya uçacağımıza göre bu işin emniyeti nerde kaldı?

Önce şunu söyleyeyim ki, bizi aşağıya sarkıtan halat, öyle kolay kolay kopacak bir görünümde değil. Kovaya binen değil üç, yirmi üç kişi olsak, ağırlığımıza dayanır-mış. Emniyet kuşağı bağlamamızın nedeni, kovadan dışarıya, yani kuyuya uçmamamız için.. Uçtuk mu, emniyet kemerlerimiz, lahzada kova ile kuyu arasında askıya alacak-mış, bizi.

Kumanda odasına kampana ile işaret verildi; "Aşağıya inecek olan malzeme değil, insandır" denildi. Kovanın içinde, önce bir metre kadar yukarıya yükseldik, kuyunun ağzındaki kapak açıldı, tekrar kampana vurdu ve altımızda oyulan boşluğa doğru kaymaya başladık. Kuyunun kapağını açan işçi, arkamızdan boşluğa doğru bakakaldı.

İniyoruz. Altı yüz yirmi beş metre olacağı hesaplanan kuyunun şimdilik delinen yetmiş metresine iniyoruz.

Kova dibe oturdu. Çıktık. On metre çapındaki bu kuyunun dibinde gördüğümüz manzara, lağımlarda gördüğümüz iş sahnelerinin bir başka biçimi: Bir yığın işçi, ellerindeki hava tazyikli tabancalarla kayaları delmekte, kayalık olmayan yerlerde de kazma sallamaktalar.

Havzanın ilk rasyonel çalışma planının birinci aşamasına dahil olan bu kuyu, demir kalıplar üstünde, alttan yukarıya doğru kademe kademe örülerek ve aralarına su çimentosu doldurularak yapılıyor.

Burada görecek başka bir şey yok. Tekrar kazı kovasının içine atladık. Yukarı tırmandık. Kuyu ağzına yaklaşırken, kazma sallayan işçilerin "Ih"ları dolduruyor kulaklarımızı hâlâ...

* * *

Kozlu kömür üretim bölgesinin Uzun Mehmet kuyusundan sonra yollandığımız ilk maden ocağında, önceden kararlaştırdığımız gibi, şair madenci Ahmet Turgut'u bizi bekler bulduk. Önce de söyledim ya, yeraltı adamlarının en gençlerinden birisi olan madenci şair, sırf bir "maden edebiyatı" yaratabilmek için kuyulara daldığını söylüyor. Şöyle diyor Ahmet Turgut:

– Öğrenim hayatım boyunca koyu bir edebiyat heveslisi olarak tanındım. Bu amatörlük gayretiyle edebiyat çeşitlerinin hemen hepsini inceledim. Çalışmalarım sırasında yana yakıla gördüm ki, aşağı-yukarı yüz yirmi yılı aşkın bir kömür madenciliği tarihi olan yurdumuzda, Behçet Kemal Çağlar'ın bir iki şiiri, senin birkaç hikayenden başka maden kuyularını, kuyulardaki iş hayatını konu alan çalışmalar yok. Diyebilirim ki, Türkiye edebiyatında madenciliğimiz hemen hiç yer almamış. Zonguldak, bu doğrultuda çalışacak olanlar için öylesine geniş bir kaynak ki.. Ayrıca, Türkiye, folklor bakımından zengin bir ülkedir, bilirsin...

(DEVAM EDECEK)

N. Hoca Şenliği Gülmece Öyküsü Yarışmasında birinciliğe değer eser bulunamadı

Akşehir Belediyesi ve Akşehir Nasreddin Hoca ve Turizm Derneğince 21. Ulusal ve 7. Uluslararası Nasreddin Hoca Şenliği 10 Temmuz günü kapandı.

Şenlik nedeniyle düzenlenen Gülmece Öyküsü Yarışmasında Bekir Yıldız, Muzeffer İzgü, Ahmet Çuhacı ve Müjdat Gezen'den oluşan Seçici Kurul, birinciliğe değer yapıt bulamadığını açıkladı.

Yarışmada ikincilik ödülü "Atalarımız Orta Asya'dan Neden Göç Etti" öyküsüyle Mehmet Erdem ve 'Hakkını Helal Et" öyküsüyle Ali Meriç arasında paylaştırıldı.

Nurettin Türker'in "yarının Milyoneri" öyküsüne ise mansiyon verildi.

---

günün sanat olayları

8. ULUSLARARASI İSTANBUL FESTİVALİ

"KANLI NİGAR" adlı müzikli kantolu ortaoyunu Şehir Tiyatrosu sanatçıları tarafından bugün 21.30'da Rumelihisarında sergileniyor. Sadık Şendil'in yazdığı, Deniz Uyguner'in yönettiği oyunun dekor ve giysileri de Nilgün Gürkan'a ait. Oyunun başrolünde Münir Özkul var. Fiyatlar: 100, 75 lira.

Münir Özkul, 'Kanlı Nigar''da

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

SOSYALİZMİN SORUNLARI TARTIŞILIYOR

SINIF VE SINIF MÜCADELESİ ÜZERİNE

Dünkü sayımızda Çin'de sınıflar ve sınıf mücadelesi konusunda başlatılan tartışmalara ilgili örnekler vermiştik. Bugün sömürücü sınıfların ortadan kaldırılmasıyla ilgili iki yazıya yer veriyoruz. Yazılar Beijing Review'in 2 Haziran 1980 tarihli 22. sayısında çıkmıştır.

SINIFLAR NASIL TAYİN EDİLİR ?

Çin'de sömürücü sınıflar ne zaman ortadan kaldırıldı?

● Sömürücü sınıfların ortadan kalktığının açıklanmaması ve önderlikteki ideolojik hata yüzünden sınıf mücadelesi büyütüldü ve sosyalist inşa çabaları bundan etkilendi.

Çen Congli

SÖMÜRÜCÜ sınıfların ortadan kalktığını tayin etmenin temeli nedir? Ülkemizde bunlar ne zaman ortadan kaldırıldı? Bu sorulara cevap vermek için herşeyden önce sınıf ve sınıfları ayırıcı standartlar konusunda açık bir fikir sahibi olmalıyız. Aynı zamanda aynı kıstasın sınıfların ortadan kaldırılması ve sınıflar arasında ayrım yapmak için kullanılıp kullanılamayacağını araştırmalıyız.

Klasik Marksist yazarlar bu soruya olumlu bir cevap veriyor. Sınıflar belli ekonomik ilişkilerin ürünüdür ve ekonomik kategoriye girer. Toplumun sınıflara bölünmesinin kökü üretim araçlarının özel mülkiyetinde yatar. Sınıfları ayıran temel nitelikler, bunların üretim araçlarıyla olan farklı ilişkileridir.

Bu yüzden sınıfları ayırmanın sadece tek bir ölçüsü vardır, bu da ekonomik kategoriye göre yapılır. Başka bir deyişle, üretim ilişkileri, esas olarak da üretim araçlarındaki mülkiyet ilişkileri kıstas olarak ele alınmalıdır.

SINIFLARIN ortadan kaldırılması kıstasıyla sınıfları ayırmak için kullanılan kıstas aynı mıdır? Evet, aynı olmalıdır. Her sınıfın kendine özgü maddi temeli ve özellikleri vardır. Bu temel ve bu özellikler ortadan kaldırıldığı zaman, bu sınıf, bir sınıf olarak artık varolmaz. Sınıflar arasında ayrım yapmak için tek bir kıstas, ekonomik kıstas, sınıfların ortadan kalkması için de tek bir kıstas, ekonomik kıstas vardır. Bu yüzden, ülkemizde (Tayvan Eyaleti dışında) sömürücü sınıfların ne zaman ve nasıl ortadan kaldırıldığı, bunun gerçekleşip gerçekleşmediği soruları ekonomik ilişkiler, üretim ilişkilerindeki değişiklikler ve mülkiyet sistemindeki ilişkiler açısından ele alınmalıdır.

Sömürücü sınıfları ortadan kaldırmanın yolu, üretim araçları üzerindeki mülkiyetlerini ortadan kaldırmaktır. Bu amaçla, çeşitli sömürücü sınıfları ele alırken farklı özel önlemler benimsedik. Bürokrat ve komprador kapitalist sınıfın -yabancı emperyalistlerin maşaları- bürokratik sermayelerine el kondu. Bu, ülke kurtarılır kurtarılmaz tamamlandı. Böylece bu sınıf çok önceleri kıta Çin'inde silindi.

FEODAL toprakağaları sınıfına gelince, mesele, toprakağalarına ait toprak ve üretim araçlarına el konduğu ve köylülere dağıtıldığı toprak reformu ile çözüldü. Azınlıkların yaşadığı bazı bölgeler dışında, toprak reformu ülke çapında 1952 sonunda zaferle tamamlandı, böylece feodal sömürü sisteminin ve bir sınıf olarak toprakağası sınıfının kökü kazındı.

Zengin köylülerle ilgili olarak iki önlem alındı. Herşeyden önce onların üretim araçlarının fazlası, ekonomik temellerini zayıflatmak amacıyla toprak reformu hareketinde resmen kendilerinden istendi. Bu adım, zengin köylülerin bir sınıf olarak ortadan kaldırılması sürecini başlattı. İkincisi, tarımda kooperatifleşme hareketiyle zengin köylülerin üretim araçları üzerindeki mülkiyeti tamamen dönüştürüldü. 1956'da zengin köylüler sınıf olarak ortadan kaldırıldı.

ÜLKEMİZİN özel tarihi şartları yüzünden, kapitalist sınıfımızın kendine özgü nitelikleri vardır. Demokratik devrim sırasında, bu sınıf proletaryayı sömürmesine rağmen, aynı zamanda feodalizme ve bürokrat kapitalizme de karşı çıktı. Daha sonra, sosyalist devrim döneminde, bir yandan proletaryayı sömürmeyi sürdürürken, Anayasayı destekledi ve sosyalist dönüşümü kabul etme isteği gösterdi. Bu sınıf Çin Halk Cumhuriyeti halkının bir parçasıdır. Böylece, üretim araçları üzerindeki kapitalist mülkiyet sorunu satın alma siyaseti benimsenerek çözüldü. (*) 1955'in son yarısı ile 1956'nın ilk yarısı arasında kapitalist sanayi ve ticarette sosyalist dönüşüm başarıyla sağlandı. 1956'da ülkemizdeki son sömürücü sınıf olan kapitalist sınıfın varlığı sona erdi.

Fakat son zamanlarda yayınlanan bazı makalelerde ifade edilen bir bakış açısı daha fazla inceleme gerektirmektedir. Bazı yoldaşlar toprakağası sınıfın ve burjuvazinin üretim araçları üzerindeki mülkiyetinin ortadan kaldırılması, bu sınıfların ortadan kaldırılması anlamına gelmediğini, sadece bu sınıfların ekonomik temelinin ortadan kaldırılmasının bir işareti olduğunu savunuyor. Onlar bu sömürücü sınıflara mensup insanların oldukça uzun bir süre sosyalist inşa döneminde geçerek kendi emekleriyle yaşayan emekçiler haline gelinceye kadar hâlâ varolacağını ileri sürüyor. Onlara göre ülkemizde sömürücü sınıflar ancak son zamanlarda varlığını yitirdi. Onlar, sömürücü sınıfların ortadan kaldırılmasının iki yönü olduğunu düşünüyor: Birincisi, sömürücü sınıfların ekonomik temelini ortadan kaldırarak özel mülkiyetin sosyalist kamu mülkiyetine dönüştürülmesi, diğeri ise, sosyal bir güç olarak sömürücü sınıfların ortadan kaldırılması, onların direnişinin bastırılması ve mensuplarının dönüştürülmesi.

Bu görüşe katılmam mümkün değil midir?

Herşeyden önce, sınıfların ortadan kaldırılmasının kıstasını sınıf ayrımı için kullanılan kıstastan ayırıyorlar. Sömürücü sınıfların üretim ilişkileri ve mülkiyet ilişkileri ortadan kaldırıldığı zaman bile bu yoldaşlar hâlâ bu sınıfların ortadan kalktığını kabul etmemekte ve bunların bir "sosyal güç" olarak da ortadan kaldırılmasında ısrar etmektedirler. Bu, sınıfların ortadan kaldırılmasındaki ekonomik kıstasın açıkça inkarı değil midir?

Ayrıca, sömürücü sınıfların mensuplarının dönüştürülmesi bu sınıfların ortadan kalkıp kalkmadığını karıştırmakla kalmaz, bu da bir soru daha ortaya çıkacaktır: Bu insanların dönüşüp dönüşmemesinin kıstası nedir? Bir sınıfın dönüşümünü yüzde kaç dönüşüm belirleyecektir? Böyle bir yöneliş, sınıfların ortadan kaldırılmasında sübjektif isteklere dayalı bir kıstasın getirilmesine yol açacaktır.

Son olarak, "sömürücü sınıfların bastırılması"nı sınıfların ortadan kaldırılmasının bir yönü veya aynı zamanda bilime aykırıdır da. Bu, elbette, iki farklı sorun olan sömürücü sınıfların ortadan kaldırılması görüşünün, hâlâ varolan sınıf mücadelesi görüşüyle karıştıracaktır.

BAZILARI, ülkemizde sömürücü sınıflar ta 1956'da ortadan kaldırıldığına göre, bunun şimdiye kadar neden kabul edilmediğini sorabilir? Buna, ortadan kaldırma zamanını kabul etmek aynı zamanda her zaman çakışmadığını söylemekle cevap veriyoruz. Ayrıca, 1956'da partinin 8. Milli Kongresinde toprakağası sınıfının ortadan kalktığı açıklandı. O zamanlar, tarımın, el zanaatlarının ve kapitalist sanayi ve ticaretin daha henüz tamamlandığı gerçeği gözönüne alınmalı, bunun yanısıra ve kapitalistlerin bir sınıf olarak ortadan kaldırıldığı berrak bir şekilde açıklanmadı. Açıklamada sadece bunların mensuplarının sömürücülerden emekçiler haline gelme süreci olduğu belirtildi. Bu sömürücü sınıfların bir sınıf olarak ortadan kalktığını daha sonra da açıklanmasının yanısıra, önderlikteki ideolojik bir hata yüzünden daha önce çözülmüş olan bir sorun tekrar ortaya getirildi ve aşırı derecede vurgulandı. Bunun sonucu sınıf mücadelesi büyütüldü ve sosyalist inşa çabalarımız bundan büyük ölçüde etkilendi. Bu ders almamız gereken bir meseledir.

Satın alma siyaseti, devletin üretim araçlarının millileştirilmesinde milli burjuvaziye bir miktar para ödemesi demektir. İşletmelerin ortak devlet-özel işletmeler haline gelmesinden önce, satın alma özel bir biçim aldı, onlara kârdan bir miktar verildi, daha sonra ise onlara "sabit faiz" verme şeklini aldı. İkinci durumda, kapitalistlere daha önce sahip oldukları işletmelerin kârına veya zararına bakılmaksızın, ellerindeki hisseye göre sabit bir yıllık faiz ödendi. (Genel olarak yılda yüzde 5) Sabit faiz ödemesi 1956'da başladı ve 1966 Eylülünde sona erdi. İşletmelerin eski sahiplerine iş sağlandı ve yaşam imkanları tanındı. Bir bölüm kapitalistin "yüksek ücret almaya devam etmesine izin verildi. Bütün bunlar satın almanın bir parçasıydı.

Pekin'de bir duvar gazetesinde Dörtlü Çete'yi eleştiren yazılar ilgi ile okunuyor.

● Sınıfları ayırmada ve sınıfların ortadan kalkmasında kıstas ekonomik ilişkiler ve ekonomik konumdur.

Sömürücü sınıfların ortadan kaldırılmasının kıstasları

● Yeni üretim ilişkilerinin sağlam bir şekilde kurulabilmesi ve sömürücü sınıfların üretim ilişkilerinin dönüştürülmesi, ancak sömürücü sınıfların direnişi kırıldığında ve bu sınıfların mensuplarının çoğunluğu kendi emeği ile geçinen emekçiler haline dönüştürüldüğünde kesin bir olgu haline gelir.

Wang Cengping

SÖMÜRÜCÜ sınıfların ortadan kaldırılması nasıl ele alınmalı? Tartışmaya katılan herkes meseleye iktisadi açıdan yaklaşılmasında anlaşıyor. Bununla birlikte sömürücü sınıfların ortadan kaldırılması karmaşık bir süreçtir.

Somut olarak ele alındığında, bu sürecin üç aşaması vardır:

1. Sömürücü sınıfların hakimiyetini yıkan proletarya devrimi ile siyasi iktidarın ele geçirilmesi. Bu, sömürücü sınıfların ortadan kaldırılmasının ön şartıdır.

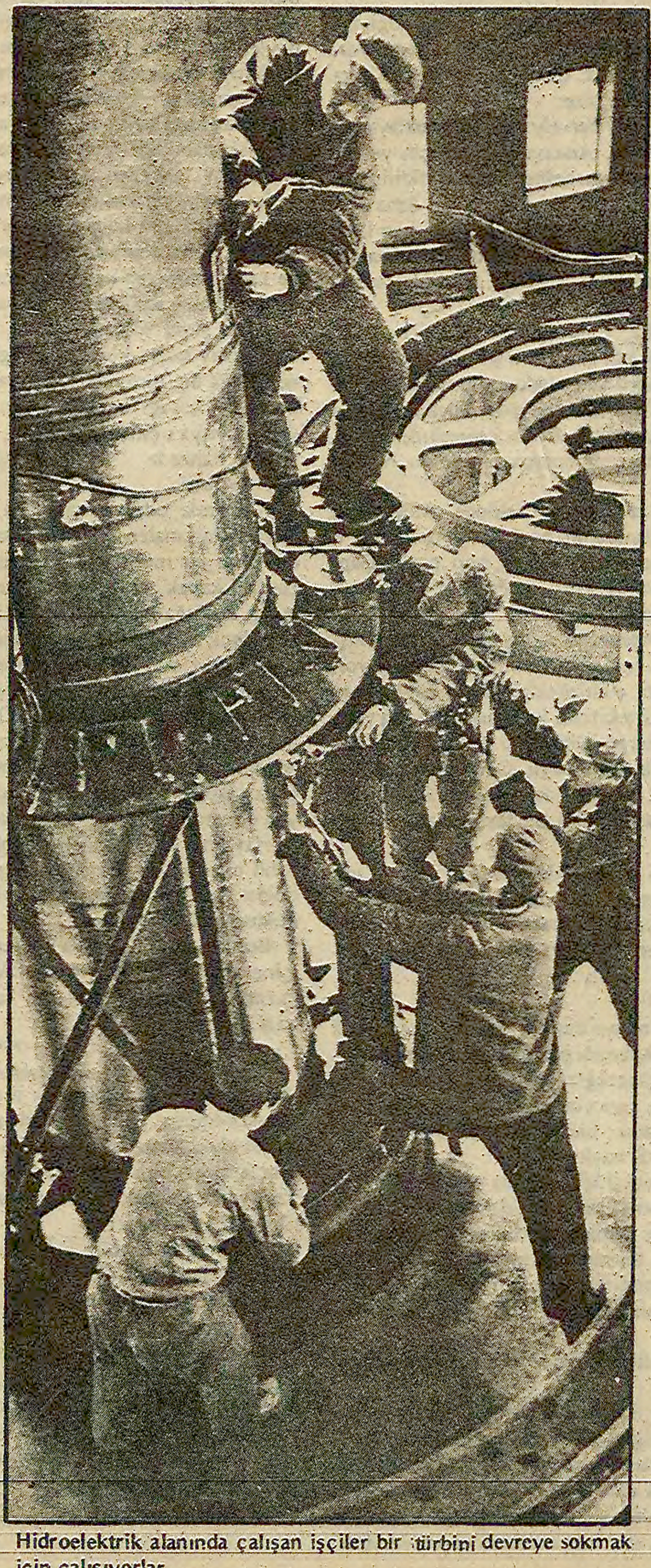
2. Proletaryanın elindeki siyasi iktidar aracılığı ile mülkiyet sistemini değiştirmek üzere sömürücü sınıfların elindeki üretim araçlarına el konması. Bu, sömürücü sınıfların ortadan kaldırılmasında tayin edici adımdır. Sömürücü sınıflar, varlıklarını borçlu oldukları ekonomik temelin ortadan kaldırılmasıyla, üretim araçları üzerindeki mülkiyetlerini yitirmelerinden sonra ortadan kalkma sürecine girer.

3. Bir sosyal güç olarak sömürücü sınıfların ortadan kaldırılması, sömürücü sınıfların direnişinin bastırılmasını ve bu sınıfların mensuplarının kendi emekleri ile geçinen emekçiler haline gelmesini içerir. Sömürücü sınıfların direnişi esas olarak kırıldığında ve bu sınıfların mensuplarının çoğunluğu emekçiler haline geldiğinde, bu sınıfın kalıntılarının bağımsız, bütünsel bir sınıf oluşturmaya devam etmeleri mümkün değildir. Bu şartlarda, sömürücü sınıfların sınıf olarak ortadan kalktığı düşünülür.

BAZILARI şunu soruyor: Sosyal bir güç olarak sömürücü sınıfların ortadan kaldırılması, sömürücü sınıfların direnişinin yokedilmesini ve bu sınıfın mensuplarının dönüştürülmesini içerdiğine göre, bu, üretim araçlarının bu sınıfların elinden alınmasının yanısıra başka bir şeyin de hesaba katılmasını gerektirmez mi? Yani meselenin bir de siyasi yanı yok mudur? Cevap hayırdır. Bu iki önlem, sadece bu sınıfları ortadan kaldırmanın araçlarıdır. Oysa amaç, üretim ilişkilerindeki ve mülkiyet sistemindeki değişikliği gerçekleştirmek ve sağlamlaştırmaktır. Yeni üretim ilişkilerinin sağlam bir biçimde kurulabilmesi ve sömürücü sınıfların üretim ilişkilerinin ve mülkiyet sisteminin dönüştürülmesi, ancak sömürücü sınıfların direnişi kırıldığında ve bu sınıfların mensuplarının çoğunluğu kendi emeği ile geçinen emekçiler haline dönüştürüldüğünde ve artık bir sınıf gücü olarak yeniden birleşme imkanlarının kalmadığı şartlarda kesin bir olgu haline gelir.

Dolayısıyla, üretim ilişkilerinin ve ekonomik etken olan mülkiyet sisteminin dönüştürülmesi, sömürücü sınıfların olup olmadığı konusunda ilke olarak hâlâ esas kıstastır.

BAZI arkadaşlar, sömürücü sınıfların mensuplarının dönüştürülmesinin siyasi ve ideolojik dönüştürme temelinde olmasını savunuyorlar. Bu da bir yanılgıdır. Sömürücü sınıfların mensuplarını dönüştürmede, partinin siyaseti, esas olarak onların sömürücüler olmaktan çıkarılıp, kendi emeği ile geçinen emekçiler haline getirilmesidir. Bu dönüştürme hâlâ ekonomik bir konumdur. Sömürücü sınıfların mensupları bu dönüştürmeyi kabul ettikleri, hükümetin kararlarına uydukları, sabotajlara girişmedikleri ve belirli bir süre çalışıp kendi emekleri ile geçinen emekçiler haline geldikleri sürece, bu onların sömürücü olarak ekonomik konumlarının değişmiş olduğunu ve parti politikası uyarınca sınıf konumlarının değiştirilebileceğini gösterir. İşte bunun için sınıfları ayırmada ve sınıfların ortadan kalkmasında kıstasın ilke olarak aynı olduğunu, her ikisinin de ekonomik ilişkilerle ve ekonomik konumla değerlendirildiğini söylüyoruz.

Hidroelektrik alanında çalışan işçiler bir türbini devreye sokmak için çalışıyorlar.

YARIN: «KALINTILAR» ÜZERİNE TARTIŞMALAR

TV ile HABER YORUM MAGAZİN

21.30 Ramazan Özel Eğlence Programı

Ramazan boyunca bale gösterilmeyecek ama Ramazan özel eğlence programında bol bol disko var.

Bu geceki "Ramazan Özel Eğlence Programı"nda Erhan Ergüler ve Önder Derim'in Karagöz Hacivat oyunu ... ve meddahtan kısa bir örnekten sonra müzik bölümüne geçilecek

Ramazan süresince bale kaldırılırken bol bol disko showları izletilecek.

Bu geceki TürkHafif Batı müziği sanatçısı Füsün Önal. Füsün Önal ekranda "One Way Ticket", "İsterse" ve "Zorla Güzellik Olmaz" diyecek.

Türk sanat müziği üçlüsü ise Kadri Şarman, İclal Eroğlu ve Fikret Kozinoğlu. Üçlü "Yanakların Çiçektir", "Bu sabah bağda erken", "Şu dağları delmeli", "Yangın olur biz yangına gideriz", "Gemim kalkıyor" şarkılarını sunacak.

Tur-Hoy Folklor ekibinin gösterisinden sonra Mine Yalçın ve Turhan Engin "Çoktan beri", "Bir kararda durmayalım", "Yarim senden ayrılalı" türkülerini söyleyecek

Füsun Önal "One Way Ticket" adlı parçayı söylüyor.

22.35 İkinci nesil Fosyte'lar

Sürekli filmin 14. bölümünde Forsyte'lerin filmin başında tanıştığımız nesli artık yaşlanmıştır. Jo Forsyte kalp hastası olmuş, Soames Forsyte ise çok yaşlanmıştır. Ama birbirlerine karşı kinleri hâlâ tazeliğini korumaktadır. Yeni nesil Forsyte'ler de bu kinin içine girecekler midir? Jo ile İrene'nin oğlu Jon garip bir rastlantı sonucu Soames'in kızı Floür ile evlenmek istemektedir. Jo, İrene'nin baskısıyla oğluna geçmişi anlatır. Jon da annesini üzmemek için Floür'den ayrılır.

21.20 TARİHTE BU HAFTA

OSMANLI SARAY TEŞKİLATI

Programın bu bölümünde Osmanlı Saray teşkilatı anlatılacak ve bugünkü yerleşme düzeni hakkında bilgi verilecek. Çüneyt Gökçer'in sunuculuğunu yaptığı programda filmlerin tümü saraylarda çekildi.

Televizyonda bugün

19.00 HABERLER

19.07 VİKİNGLER

Sürekli filmin bugünkü bölümünde Vikingler güvercinle haber taşıtmayı keşfedecekler

19.32 HAFTANIN ŞARKISI

19.36 SAZ ESERLERİ

19.48 İFTARA DOĞRU

Programda Kur'an-ı Kerim'den Ali İmran suresi 14. ile 20. ayetleri Hafız İsmail Karaçam tarafından okunacak, Program iftar duası ile son bulacak.

20.30 HABERLER

21.20 TARİHTE BU HAFTA

21.30 GECEMİZ

Ramazan Özel Eğlence Programı

22.35 FORSYTE EFSANESİ

Sürekli filmin 14. bölümü yayınlanacak.

23.21 SPOR

23.52 HABERLER